

VEAȚE NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

In pag. a 8-a:

**COPII
DIFICILI!
DE
CE?**

DIN SUMAR:

- Primul oraș acoperit
- Disputa în jurul materiei vii din meteoriți
- Și animalele au „complexe”
- „Memoriile” unui miliardar și dedesubturile lor
- Sîntem sociabili?
- Spovedania unor singuratici

43

ANUL XXVIII
27 OCTOMBRIE 1972
(1441)

De la falmoasa „Trecătoare de nord-est” la Polul Sud și de acolo la Polul Nord, Amundsen a năzuit mereu către „marea aventură”, înțelegând în cea mai bună accepție a cuvintului, căci nu era o aventură gratuită, ci un efort fantastic în slujba semenilor săi și a științei.

Neobosit, biruind toate piedicile care i se ridicau în cale, exploratorul a fost mereu pilduitor în acțiunile sale. Și pină și moartea l-a fost exemplară, intrucît a acceptat cu bună știință riscul suprem pentru a-și salva semenii.

Documentar

UN OM CA PUȚINI ALȚII (II)

Abia peste mai bine de un an avea să afle lumea de uluitoarea întorsătură survenită în planurile sale: în locul Polului Nord, Polul Sud! Indrăzneala era cu atît mai senzațională, cu cît în aceeași direcție pornise expediția britanică, anunțată de mult cu surle și fanfare. Conducătorul acesteia, căpitanul Scott, a auzit de noua intenție a norvegianului în timp ce se afla pe drum, între Australia și Antarctica. La început, nu i-a venit să creadă, apoi și-a liniștit echipa: cu o întîrziere atît de mare, ce șanse aveau rivalii?

Ca totdeauna, Amundsen n-a dat nici acum vreun semn de grabă. Cînd a apreciat pregătirile încheiate, a pornit cu celebrul vas „Fram” spre Antarctica. Ajuns acolo, a aplicat o strategie genială, care viza în primul rînd drumul de întoarcere. La două mîle de navă, a fost ridicată o primă cabană din materiale prefabricate, în care s-au depozitat provizii, sub paza unei „garnizoane”. Trei alte magazii cu alimente și îmbrăcăminte de schimb au fost instalate, la o depărtare de 100 mîle (160 km) una de cealaltă, în cuprinsul așa-numitului „raft de gheață” Ross. Pozițiile magaziiilor au fost marcate cu pavilionane semnalizatoare.

În toamna anului 1911 — cînd în Antarctica primăvara era în toi —, Amundsen a părăsit ultima dintre cele trei cabane. Însoțit de numai patru oameni și de 52 de cîini, care trăgeau patru săniî încărcate cu provizii, el a pornit în lunga călătorie pe „uscătul” Antarctidei: 900 mîle (aproape 1500 km) pină la Polul Sud.

14 decembrie 1911, ora 15

După o lună, cei cinci exploratori au ajuns la poalele impunătorului masiv muntos continental, unde primejdiile îi pînneau la fiecare pas. Deasupra prăpăstiiilor se întindeau fragile punți de gheață, care adesea se prăbușeau la cea mai ușoară atingere a tirnăcopului cu care omul din fruntea coloanei le verifica rezistența. La cel mai mic zgomet, colosale avalanșe de zăpadă se rostogoleau pe povîrnisuri abrupte. Pe neașteptate, blocuri gigantice de gheață se despicau sub picioarele călătorilor, lăsînd să se vadă abisuri fără fund, cu pereți ca de sticlă.

După patru zile și patru nopți de istovitoare călătorie, grupul a abordat Platoul Polar, unde i-a întîmpinat un viscol turbat. Făcîndu-și cu greu drum prin biciuitoră furtună de zăpadă, oamenii și cîinii au continuat totuși să înainteze. Începuse vara australă, dar înfățișarea ei era mai feroasă decît orice miez de iarnă norvegiană.

În cele din urmă, în ziua de 14 decembrie 1911, la ora 15, girosoasele calcule ale lui Amundsen au arătat că țelul atît de rîvnit era atins: expediția se afla la Polul Sud. Evocînd în cuvinte sobre emoționantul moment, exploratorul avea să scrie mai tîrziu: „Cinci perechi de mîini, cu pielea tăbăcită de vînt și cu carnea mușcată de ger, au apucat drapelul norvegian, înlîntîndu-l cît puteau mai sus, înainte de a-l înfige în gheața unui Pol la care omul ajungea pentru prima oară.”

După un drum de întoarcere care a durat mai bine de o lună, a urmat episodul relatat la începutul acestui documentar — întîlnirea cu cei lăsați în ultima cabană. Grație înțeleptelor măsuri de precauție luate de Amundsen, restul călătoriei, pină la nava care îi aștepta, s-a desfășurat fără dificultăți deosebite.

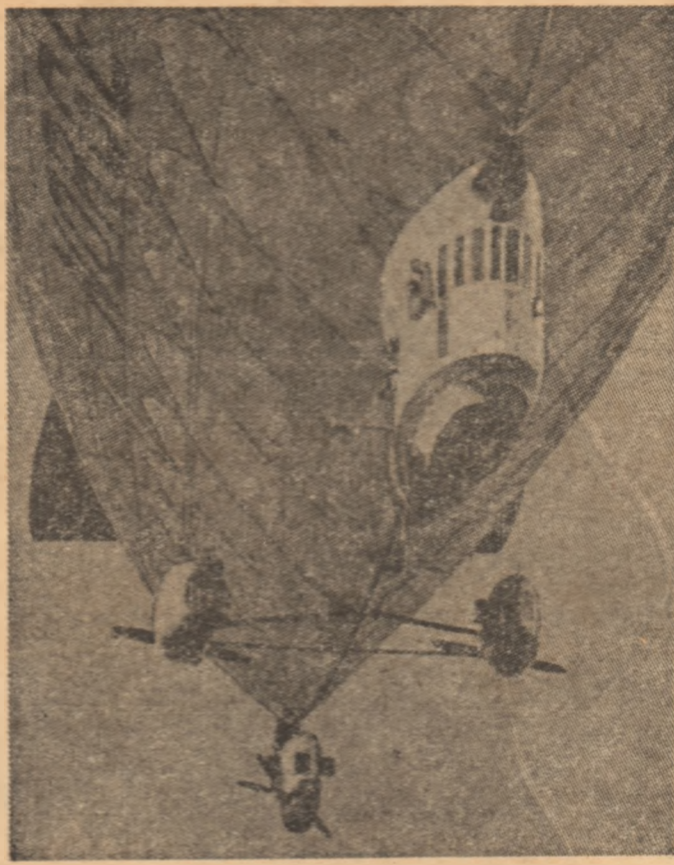
Nu același lucru s-a întîmplat, însă, cu nefericita expediție a lui Scott. Ajunși la Polul Sud în ziua de 18 ianuarie 1912, englezii au constatat, dezolați, că norvegienii le-o luaseră înainte cu aproape cinci săptămîni. Iar frigul, foamea, oboseala și demoralizarea i-au secerat pe drumul de întoarcere pe al cărui traseu nu fuseseră prevăzute halte pentru odihnă, încălzire și împrospătarea proviziilor. În ciuda eroismului lor, Scott și mulți dintre însoțitorii săi și-au lăsat astfel viața pe tărîmul necruțător al Antarctidei.

Avea dreptate, așadar, Fridtjof Nansen, celebrul explorator al Arcticii, să

scrie despre izbînda lui Amundsen la Polul Sud: „A fost un triumf al omului asupra naturii, o victorie a fizicului și intelectului uman.”

Milioanele moștenitorului

Admirația pe care această realizare a stîrnit-o în toate colțurile lumii nu l-a împiedicat pe exploratorul norvegian să treacă imediat la alcătuirea de noi proiecte. Cealaltă extremitate a globului — Polul Nord — continua să

Dirijabilul fatal

exercite asupra-i o adevărată fascinație.

Timp de patru ani la bordul noului său vas, „Maud”, Amundsen a încercat să ajungă la banchizele în derivă ale Arcticii — mai întîi prin nordul Siberiei, apoi prin nordul Alaskăi. În zadar! Toate rutele prospectate s-au dovedit, mai devreme sau mai tîrziu, fundături definitivă zăvorâte.

Nu mai rămînea decît o singură cale: aceea a aerului. Faptul că aviația se găsea abia la vîrsta unei șovăielnice copilării nu era de natură să-l descurajeze pe Amundsen. În 1914, el obținuse primul brevet civil de pilot în Norvegia.

La cîteva luni după aceea, însă, a izbucnit primul război mondial. În zguduitoră tragedie care implica sute de milioane de oameni, cine se mai putea gândi la noi călătorii de explorare? Dar nici sfîrșitul ostilităților n-a îmbunătățit situația. Oficialitățile se arătau la fel de indiferente ca și în anii antebelici, iar bancherii aveau acum posibilitatea unor afaceri mult mai rentabile decît împrumuturile acordate unui cercetător veșnic în criză de bani și mereu amenințat să nu se mai înapoieze din temerarele lui expediții.

Abia în 1924 s-a ivit o nouă perspectivă, atunci cînd un tinăr din Statele Unite, Lincoln Ellsworth, a devenit peste noapte moștenitorul unei averi de cîteva milioane de dolari. Dornic să devină și explorator, Ellsworth i-a propus lui Amundsen să-l finanțeze un zbor peste Polul Nord, cu condiția să fie unul dintre participanții la raid. Din cauza împrejurărilor, „Vulturul alb”, cum îl numea acum presa, a trebuit să treacă peste principiul de a tria cu mare severitate pe fiecare membru al echipei sale și a acceptat propunerea americanului.

Banii ambițiosului moștenitor au servit la cumpărarea a două avioane germane „Dornier-Wall”, al căror tren de aterizare putea fi înlocuit cu un sistem de patine largi, ceea ce le permitea să amerizeze la nevoie. La bordul lor s-au imbarcat, în 1925, Amundsen, care avea acum 53 de ani, Ellsworth și cîte doi oameni de echipaj pentru fiecare aparat.

Decolarea a avut loc de la Capul Spitzbergen. Pilotate de norvegian și american, avioanele au luat imediat direcția nord. Oră după oră, ele au continuat să înainteze, proiectînd umbrele lor tremurătoare pe întîndurile pustii și albe ale Arcticii. Pe neașteptate, atunci cînd nu le mai despărțeau decît 136 de mîle de Polul Nord, motoarele aparatului condus de Amundsen au început însă să tușească.

Ceva botezat șansă

Fără să se emoționeze, „Vulturul alb” a lăsat avionul să lungească pe pîrtia lină a unui curent de aer cald, executînd în același timp manevra de înlocuire a roților cu patinele de amerizare. Peste cîteva minute, pasărea de oțel plutea pe valurile Oceanului Înghetăt.

Văzînd cele întimplite și pierzîndu-și cumpătul, Ellsworth s-a grăbit și el să aterizeze pe o banchiză din apropiere. Dar nepriceperea și-a spus cuvîntul și avionul a capotat, avariindu-se dincolo de orice posibilitate de reparare. Din ferici, nimeni nu avusese de suferit de pe urma accidentului, astfel încît cei șase oameni s-au apucat imediat să urce pe banchiză aparatul lui Amundsen.

Operația s-a terminat cu bine, ca și repararea motorului în pană. Dar dificultățile de abia începeau. De jur împrejur, fișile libere de apă alternau cu blocurile de gheață, iar atît unele, cît și celelalte se întindeau la distanțe prea mici pentru a îngădui o decolare. „Naufragiații” aveau la dispoziție numai trei lopeți, o ancoră pentru gheață, un tirnăcop și hrană pentru trei zile.

Calm ca totdeauna, Amundsen a distribuit uneltele, indicînd fiecareia ce avea de făcut, și a împărțit alimentele în rații zilnice, reduse la minimum necesar. Timp de 25 de zile, exploratorii au muncit astfel din răsputeri pentru a nivela banchiza pe care se aflau, singurul teren de dimensiuni ceva mai mari de unde se putea risca o decolare. Deplasînd peste 500 de tone de gheață, ei au amenajat o pistă de aproximativ 50 m lungime. Cînd trebuia a fost gata, s-au înghesuit toți șase în avionul utilizabil. La comenzile lui se găsea Amundsen.

Pornînd motoarele, el le-a lăsat să se încălzească aproape jumătate de oră. Cu o povară dublă față de cea prevăzută inițial, aparatul a început să ruleze pe pîrtia de gheață. Cu numai zece metri înainte de capătul ei, Amundsen a tras mîna ușor, spre piept. Incorporîndu-se ca o vită de povară, fragilul „Dornier-Wall” a făcut un salt, încă unul și, la cîțiva centimetri de marginea banchizei, s-a avîntat în zbor.

Peste cîteva ore, ateriza la Spitzbergen. Cînd au aflat de aventurile expediției, ziarele din întreaga lume au publicat ample reportaje, reluînd o for-

mulă care, deși absolut falsă, părea gazetarilor de mare efect: „șansa lui Amundsen”. Acesta a comentat, însă, cu ironie: „Norocul e o invenție gaze-tărească, pe care n-am inclus-o nicio dată în calculele mele.”

Raidul transpolar

În ciuda eșecului, la activul lui Amundsen se înscria acum o nouă biruință: raidul aerian cel mai apropiat de pol pe care-l efectuase vreun om pină atunci. Dar pe Amundsen nu-l putea mulțumi un semisucces. Ceea ce voia el era să treacă în zbor exact deasupra Polului Nord. Și, pentru că prima oară dăduse greș, și-a fixat un țel și mai complex: traversarea Oceanului Înghetăt de Nord din Europa în America.

Energia lui l-a contaminat și pe Ellsworth. Cu ajutorul acestuia, Amundsen a cumpărat un vechi dirijabil, pe care armata italiană îl folosise, fără rezultate prea strălucite, în cursul războiului. Constructorul aeronavei, Umberto Nobile, a fost cooptat la expediție, ca pilot.

Într-o zi însoțită de mai a anului 1926, dirijabilul „Norge” a pornit deci la drum, tot de pe aeroportul din Spitzbergen. Pe aceeași rută ca și cele două avioane cu un an mai înainte, uriașul balon a străbătut văzduhul glacial al calotei terestre septentrionale. Și visul de tinerețe al lui Amundsen s-a împlinit, în sfîrșit, atunci cînd, la cîteva sute de metri sub el, a identificat, în pustiul de gheturi și zăpezi, punctul pe care aparatele îl indicau drept Polul Nord.

La 72 de ore după decolare, exploratorul a zărit apoi prin hublourile nacellei măruntelile căsuțe ale așezării Point Barrow, din Alaska. Era îndeplinit astfel și cel de-al doilea punct al proiectului: dirijabilul legase cele două continente printr-un zbor polar de 3391 de mîle (aproape 5500 km).

Sărbătorit ca unul dintre cei mai de seamă deschizători de drumuri noi din toate timpurile, comparat cu Columb, Magellan și Vasco da Gama, Amundsen și-a conservat totuși intactă modestia, afirmînd: „Am făcut cu puțin mai înainte ceea ce alții vor face după mine — și mai bine decît mine.”

Reîntors în patrie, „Vulturul alb” a răspuns celor care îl întrebau insistent care sînt proiectele lui de viitor: „Consider cariera mea de explorator încheiată. Mi-a fost dat să realizez tot ce am avut de gînd. Acum pun punct.”

Dar acolo unde Amundsen voia să pună punct, istoria a pus virgulă.

Așteptare zădarnică

Doi ani după raidul Spitzbergen-Point Barrow, Umberto Nobile pornea din nou spre Polul Nord, tot cu dirijabilul, dar de data aceasta în calitate de conducător al unei importante ex-

(Continuare în pag. a 11-a)

documentar.
documentar docume
ntar documentar do
documentar document
mentar documentar doc
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

LINII DIRECTOARE

România socialistă, poporul nostru sînt angajate într-o operă de rapidă dezvoltare economică-socială a țării, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Acest obiectiv este, evident, strîns legat de crearea condițiilor unei păci durabile, ale unor relații de colaborare între toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, de excluderea definitivă a forței și a amenințării cu forța în relațiile interstatale.

Iată de ce țara noastră se pronunță în mod activ pentru securitatea europeană și pentru realizarea unei conferințe consacrate acestui țel, cu participarea tuturor țărilor interesate. Căci realizarea unui climat de securitate în Europa pornește tocmai de la imperativul stabilirii pe continentul nostru a unor relații noi între toate statele, relații întemeiate pe o deplină egalitate în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestecul în treburile interne și avantaj reciproc. „Considerăm — a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat zilele trecute unor ziariști belgieni

— că Europa, popoarele europene au dreptul să trăiască în condiții de pace și colaborare, să aibă siguranța că nimeni nu va interveni în treburile lor interne, că își pot consacra eforturile pentru dezvoltarea lor economico-socială și culturală”.

Iată de ce țara noastră se pronunță pentru dispariția blocurilor militare, pentru lichidarea bazelor militare, pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor țări — adică în favoarea unor măsuri menite să creeze condiții pentru o adevărată egalitate în drepturi și pentru o reală securitate a națiunilor. Evident, o problemă de asemenea însemnătate n-ar putea fi rezolvată dintr-o dată și ar fi nerealist să se creadă altfel. Dar, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat zilele acestea unor ziariști francezi de la ziarul „Le Figaro” — conferința pentru securitatea europeană ar putea crea un organism permanent care „să asigure continuarea schimbului de păreri și discutarea problemelor care

ar trebui să fie soluționate în perspectivă, inclusiv problema desființării blocurilor militare”.

Iată de ce România socialistă dorește să colaboreze cu toate țările lumii, promovează cu fermitate amplificarea relațiilor sale cu statele care au pășit recent pe calea dezvoltării independente, preocupîndu-se de găsirea unor noi forme pentru asigurarea dezvoltării mai accelerate a acestor țări.

Precizările făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul celor două interviuri amintite, care se înscriu pe făgașul larg al documentelor programatice elaborate de Congresul al X-lea al partidului și de Conferința Națională din vara aceasta, atestă astfel o dată mai mult că România socialistă promovează neabătut o politică externă care se inspiră atît din aspirațiile poporului nostru de a-și consacra eforturile făuririi unei vieți ferice, cît și din acelea ale cauzei generale a prieteniei și colaborării între popoare, a păcii în întreaga lume.

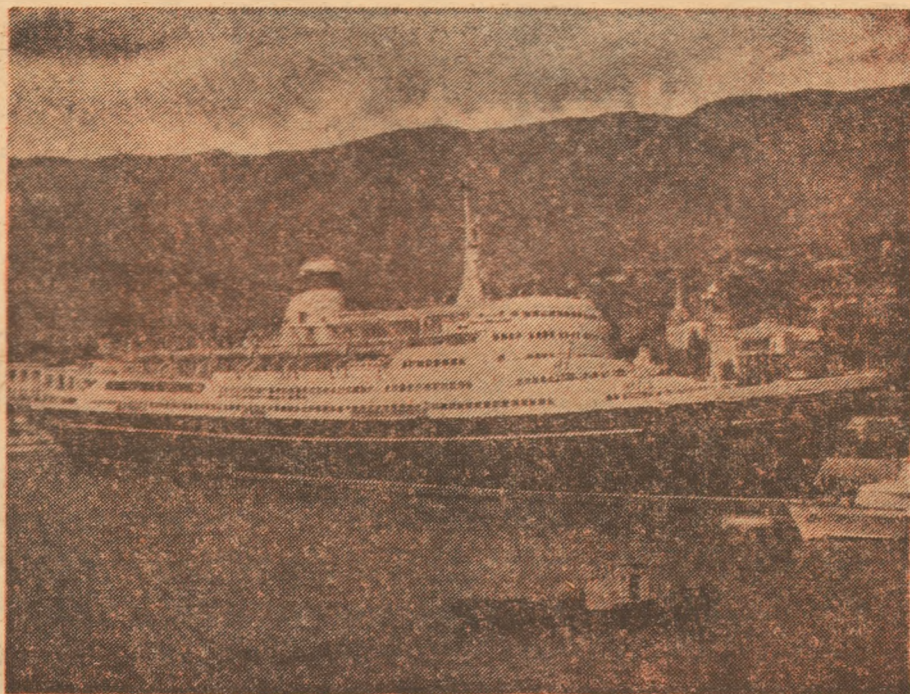
MERIDIANE

„Christian Science Monitor” și petrolul siberian

„Cînd roțile unui „AN-24” au atîns noua pistă de beton, am fost cuprinsă de o neobișnuită emoție. Aterizasem la hotarul zăcămintelor petrolifere din Siberia” — relatează recent ziarista americană Charlotte Saikovski, de la ziarul „Christian Science Monitor” din Boston. Bogata recoltă de informații și mai ales impresiile ei au constituit subiectul unui ciclu de reportaje, din care extragem cîteva pasaje.

Siberia, această „Alaskă a Uniunii Sovietice”, cum o numește ziarista, i s-a înfățișat sub forma unor imense suprafețe de pămînt neîmpădurit, acoperit de bălți, dar al cărui subsol conține nesecate rezerve de petrol și gaze naturale. Numai din zăcămintul petrolifer de la Samotlor, unde a zăbovit mai mult ziarista din Boston, unul din cele șase mari zăcămintele petrolifere de pe glob, „a fost obținută în 1971 o producție de 10 milioane tone țiteli, iar pentru 1972 sînt prevăzute 21 milioane tone. Ulterior, acest sector va fi extins pînă la 500 kilometri pătrați și va da anual 100 milioane tone, devenind astfel una din cele mai productive zone petrolifere ale țării.

„Dezvoltarea acestui „perle” a Siberiei apusene nu se vedește însă numai în amplasarea sondelor” — remarcă Charlotte Saikovski. „Oamenii au construit șosele, căi ferate, sisteme energetice, aeroporturi, debarcadere pe malurile fluviului Obi, fabrici, noi orașe”. Profund impresionată de entuziasmul locuitorilor tinerelor centre de pe cursul mijlociu al fluviului Obi,

In portul lalta

Foto: A.P.N.

ziarista americană a relatat și întâlnirea cu cadre de conducere din orașele siberiene de la care a aflat că „planurile de dezvoltare a unuia dintre cele mai importante centre din regiunea Tiumen (de care ține zona Samotlor), orașul Nijnevardovsk, prevăd sporirea populației la 70 000 de locuitori în 1975, față de 32 000 cîți are acum”.

În același timp, Charlotte Saikovski a fost impresionată și de intensă viață culturală a siberienilor, de setea lor de cunoaștere. „În restaurantul hotelului, în fața unui prinz copios, gazdele mă întrebau despre campania electorală din S.U.A. Le răspundeam cu plăcere...”

tă intrată în serviciu în 1961, pare să fie viteza sporită — 44 noduri față de 33 — și forța de propulsie a motoarelor — 2 x 1750 CP față de 2 x 800 CP. Dar pentru specialiști, între tipurile de nave amintite, există o deosebire esențială, calitativă: „Taifun” este o navă maritimă, cu patine imerse

Spectaculosul succes al „Raketei” îi făcuse pe mulți să întrevadă ivirea de nave oceanice cu aripi imerse într-un viitor foarte apropiat. Citind sau ascultînd aceste profeții, marinarii încercați se mulțumeau, însă, să ridice din umeri și gîndeau: valurile oceanice pot zdrobi șalupele, le pot răsuci suprastructurile și strica motoarele într-o clipită! Iar ruliul, căderea în bot, funcționarea în gol a elicelor reduce la zero calitățile revelate de astfel de nave în cursul încercării lor în ape liniștite...

Constructorii lui „Taifun” au trebuit deci să rezolve probleme extrem de complicate. Ei au renunțat la „aripile fixe” și au adoptat soluția unor patine dispuse orizontal și sprijinindu-se pe niste suporturi verticale aflate mult sub suprafața apei.

De altfel, „Taifun” ar putea fi tot atît de bine socotit și un hidroavion cu aripile dispuse sub apă. Această particularitate fundamentală a noului tip de vas explică foarte bine de ce calitățile navale și aeriene se conciliază în aceeași structură. „Taifun” este menținut în aer de două aripi. Aripa de la prova, care suportă circa 75% din greutate, comportă 4 voleți, cea de la pupa 2. Voleții și două cîrme plasate îndărătul suporturilor verticale de la pupa se află în legătură cu un sistem automat de stabilizare și ghidare. Coordonatele privitoare la centrul de greutate al navei, amplitudinea benzii și direcțiile sînt introduse într-un ordinator care le compară cu datele dorite. Dacă indicațiile date și cele reale nu concordă, amplificatoare speciale anclanșează voleții și cîrmele,

Cînd „Taifun” își schimbă direcția sau viteza, se sprijină pe patine sau, dimpotrivă, revine la deplasarea pe apă, computerul modifică automat programul. În sfîrșit, căpitanul poate debransa sistemul automat și prelua el comanda.

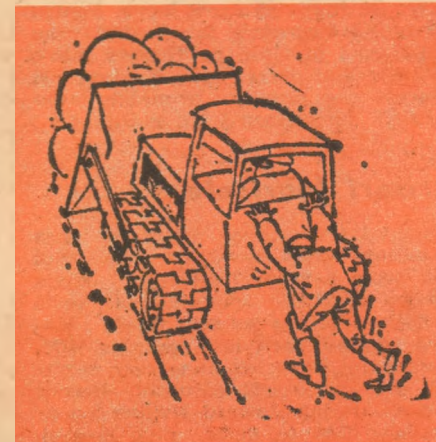
După cum o atestă încercările, ruliul este simțit de patru ori mai atenuat decît pe o navă de tip „Kometa”. Încît se consideră că „Taifun” marchează un progres apreciabil pe calea către crearea de hidroplane gigantice, în fața cărora chiar cele mai mari valuri ar rămîne neputincioase.

TRANSPORTURI

Crenvurști, dar necomestibili

Specialiști în transporturi au conceput recent un nou tip, foarte original, de roată pentru vehicule, pe care l-au numit în glumă „roata cu crenvurști”. Noua roată este alcătuită dintr-un miez în jurul căruia sînt fixate douăsprezece camere ce se pot umfla și au forma de crenvurști. Fiecare cameră este legată de miez printr-o valvă, la rîndul ei conectată la un dispozitiv cu aer comprimat. Interesul sistemului constă în faptul că, atunci cînd roata se învrtește și „crenvurștii” vin în contact cu solul, ei se umflă, iar la dezlipirea de sol se dezumflă. Acest „joc” de-a umflatul și dezumflatul, pe măsură ce camerele ating solul sau se dezlipesc de el, are drept rezultat deplasarea roților și, în consecință, a vehiculului pe care îl echipează.

Avantajul noului tip de roată este evident: un vehicul astfel echipat se poate deplasa pe orice teren, înde-

sebi în zone terasate sau în regiuni mlăștinoase. În ultimul caz deplasarea se realizează absolut fără nici o dificultate, roțile nelăsînd pe sol nici cea mai mică urmă. Promotorii acestui tip de vehicul socotesc că el ar putea fi folosit și pentru deplasările pe dificultul sol lunar. Pentru aceasta, însă, vehiculului i-ar mai trebui aduse to-

NAVIGAȚIE

„Taifun” asigură călătorii liniștite

De la „Raketa” și „Kometa”, primele nave de serie cu aripi subacvatice pentru ape fluviiale și costiere, cel mai mare progres înregistrat de construcțiile navale sovietice îl constituie, indubitabil, conceperea navei „Taifun”.

La prima vedere, caracteristicile ei tehnice nu par să denote nimic deosebit: 31,4 m lungime, 5,6 m lățime (de la un bord la celălalt) și un deplasament de 65 tone. „Taifun” poate transporta între 98 și 105 pasageri. Singura diferență sensibilă față de „Kometa”,

actualitatea
calitatea actualit
tea actualitatea ac
actualitatea actualitatea
litatea actualitatea actuali
a actualitatea actualitatea
litatea actualitatea actuali
litatea actualitatea actuali
litatea actualitatea actuali
litatea actualitatea actuali

„Memoriile“ unui miliardar și dedesubturile lor

Afacerea

Clifford Irving

Știrea era cit se poate de laconică. Ea anunța că singuraticul miliardar Howard Hughes hotărâse să-și povestească viața invăluită într-un mister de nepătruns. Memoriile lui Hughes făgăduiau să devină cel mai senzational „best-seller“ din ultimul deceniu. Mai târziu s-a văzut însă că „memoriile miliardarului“ fuseseră integral inventate de un scriitor, pe nume Clifford Irving.

... În iarna lui 1970, în insula Ibiza aflată la 70 mile depărtare de Mallorca, Clifford Irving, un scriitor aproape anonim, căuta un subiect pentru a cincea lui cărțuie, care ar fi trebuit să se intituleze: „Omul cu guler de nură“.

Înalt, șaten, cu un zîmbet cald, îndatoritor, Clifford își sporea artificial farmecul: se îmbrăca intenționat neglijent, apărea pretundenți cu luleaua în colțul gurii și-și asculta foarte interesat interlocutorii, lucru foarte apreciat la Ibiza. Născut la New York, scriitorul nostru se căsătorise de trei ori pînă în 1967, cînd s-a însurat iar cu pictorița Edith Sommer, care locuia și ea la Ibiza. La începutul lui 1971, în insulă s-a răspândit vestea că Irving și Richard Suskind, un vechi prieten al lui, care confecționa la rezeala romane istorice, au un plan ieșit din comun. Nu se cunoșteau amănunte, dar circula zvonul că Clifford izbutise să ia legătura cu miliardarul Howard Hughes, supranumit și Robinsonul secolului XX și acum duceau, se spunea, tratative în legătură cu o carte senzatională. Soții Irving, ca și Suskind nu mărturisiseră, însă, nici celor mai apropiați prieteni că Hughes nu știa absolut nimic despre planul lor.

Lui Irving îi venise această idee cînd imperiul lui Howard Hughes începuse să fie zguduit de certurile dintre doi din cei mai influenți stîlpi ai săi. Hebdomadarul newyorkez „Newsweek“ publicase într-un număr din decembrie 1970 un articol despre această bătaie și o fotografie pe care era reproducerea ultimului paragraf dintr-o scrisoare adresată de Hughes juristului său Chester Davis, care îl biruise în aprigul conflict pe Maheu. Ideea lui Irving, mărturisită lui Suskind, era ca el să propună unei edituri o biografie „autentică“ a magnatului. Biografia urma să se deosebească de toate celelalte cărți scrise despre Hughes și să devină un „best-seller“ grație faptului că ar fi fost scrisă cu „aprobarea miliardarului“. Irving era convins că ziarele vor publica multe articole despre Hughes în legătură cu conflictul din Las Vegas, dacă bineînțeles miliardarul n-avea să interzică acest lucru. Pentru mai multă siguranță, falsificatorii au hotărât să-l prezinte, falsificatorul a lumină destul de decentă. Evident, și în acest caz rămînea primejdia demascării, dar oricum jocul merita.

Scrisori fabricate

Clifford Irving avea relații cu casa de editură „McGraw-Hill“; scriitorul avea acolo o veche cunoștință căreia îi putea împărtăși zguduitorul veste că deținea câteva scrisori de la Howard Hughes. Încît la 3 ianuarie 1971, i-a scris lui Beverley Jane Lou, secretară șefă la această editură: „Recent i-am trimis lui Howard Hughes un exemplar dintr-o carte de-a mea și, spre marea mea uimire, am primit o scrisoare de mulțumire. Apropo de asta, mi-a venit o idee. Știi cumva vreo biografie a lui Howard Hughes deja publicată sau care urmează să apară în curînd? Dar te rog mult, nu vorbi nimănui despre scrisoarea mea“.

Mesajul lui Irving a produs o puternică impresie asupra lui Beverley Lou, care i-a comunicat imediat că, din cîte știa, nici o editură nu pregătea o carte despre Hughes, dar interesul ziar-

treaz în legătură cu dispariția miliardarului din Las Vegas.

Beverley Lou, care se ocupa și de probleme financiare, știa ce preț ar fi putut oferi alți editori pentru o biografie a lui Hughes scrisă cu aprobarea miliardarului. Și, desigur, n-a păstrat secretul — cum îi ceruse Irving. Cei cărora le-a vorbit despre scrisoarea lui Clifford aveau o poziție destul de înaltă pentru a putea aprecia eventualele rezultate ale realizării acestei idei și să fie dispuși să facă, la nevoie, investițiile cerute. La 30 ianuarie, Irving i-a scris iar secretarei, informînd-o că între timp mai primise două scrisori de la Howard Hughes care, în ultima, se referise și la scrierea biografiei. Hughes îi dăduse o adresă din Miami, la care Irving trebuia să-i scrie

ceasta o lovitură serioasă, întrucît amenința succesul planuitei lui operații; acum plățile urmau să fie făcute în contul bancar al lui Hughes, care era controlat chiar de miliardar.

La începutul lunii aprilie, Beverley Lou i-a telefonat lui Ralph Graves, redactor la revista „Life“ și i-a spus că vrea să-i facă o propunere, atît de secretă încît nu i-o poate comunica prin telefon. În consecință, s-au înțeles să se întâlnească în micul restaurant italian „Barbetta“ de pe strada 46, unde mesele erau așezate la mare distanță unele de altele, în așa fel încît clienții puteau vorbi fără a risca să fie auziți de vecini. Cînd a aflat despre ce e vorba, Graves a fost foarte emoționat. Dar urma să se înțeleagă asupra prețului. În cursul lunii mai

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

„Dale“ oferise 400.000 de dolari, iar „Book of the Man's Club“ garanta 325.000. Beneficiile editurii „McGraw-Hill“ se puteau astfel cifra la 2 milioane și, eventual, chiar 3 milioane de dolari.

Dar, într-o bună zi, la orizont s-a ivit un norișor și anume tot o biografie a lui Hughes, de astă dată redactată de un scenarist puțin cunoscut de la Hollywood, pe nume Robert Eton. La începutul lui noiembrie casa de editură a aflat că volumul urma să apară în ianuarie 1972. Intitulată „Viața și concepțiile mele“ (autor Howard Hughes), lucrarea i-a infuriat pe conducătorii editurii, care erau convinși că aveau de-a face cu un fals.

Irving se afla la Ibiza cînd a primit un telefon din New York. „Trebuie să faci ceva“, i s-a spus. Irving a făgăduit să ia legătura cu Hughes, iar după trei zile a comunicat că miliardarul în persoană îi va scrie lui Harold McGraw. Datată 17 noiembrie și avînd nouă pagini, scrisoarea era semnată chiar de Howard R. Hughes și nu era scrisă în termeni prea amabili. El recomanda editorilor să aibă o poziție fermă față de impostori.

Primind scrisoarea, Harold McGraw nu s-a îndoit că avea de-a face cu Howard Hughes. Dar Ralph Graves de la „Life“ avea unele bănuieli. Încît i-a propus lui McGraw să dea scrisoarea

Irving înconjurat de reporteri

unui anume George Gordon Holmes. Irving mai spunea că scrisoarea miliardarului îl pusese într-o situație dificilă, întrucît acum el lucra la un nou roman pentru editura „McGraw-Hill“ și o ruga să-i dea un sfat. Cu așteptare, ce să facă: să continue lucrul la roman și abia după terminarea lui să se apuce de biografia lui Hughes, sau să lase totul la o parte și să înceapă imediat biografia?

„Naiva“ întrebare fusese formulată cu un scop foarte precis: Irving dorea să-i determine pe editori să preia inițiativa. Încît răspunsul secretarei nu l-a surprins; aceasta îi cerea să lase totul baltă și să vină la New York cu scrisorile lui Hughes.

La 10 februarie, Irving a sosit dar la New York și s-a prezentat la „McGraw-Hill“, unde s-a întâlnit cu trei conducători ai editurii. Scrisorile i-au convins pe aceștia că pot miza pe un adevărat „best-seller“. Unul din ei i-a propus următoarele condiții: 100.000 dolari avans, încă 100.000 dolari după ce va fi adunat tot materialul necesar biografiei și, în sfîrșit, 300.000 dolari după ce editura va intra în posesia manuscrisului. Și, la 23 martie 1971, Harold McGraw și Clifford Irving au semnat un contract care-l făcea pe acesta din urmă cel mai bine plătit scriitor din America. Conform contractului, editura se obliga să publice „biografia autorizată a d-lui H.“, cu o prefață de dl. H“.

Un singur amănunt nu corespundea cu planul lui Irving, care voia ca toți banii să-i fie dați lui, iar el să-i predea lui Hughes partea cuvenită din onorar. Dar după ce a achitat prima sută de mii de dolari, editura a refuzat această ordine de plată. De fapt pentru ea acest lucru n-avea mare importanță.

Graves a oferit 100.000 de dolari pentru dreptul de a publica „memoriile“ lui Howard Hughes. Beverley Lou cerea însă mai mult; în cele din urmă au căzut de acord asupra sumei de 250.000 de dolari.

Pentru „Life“ era un angajament impovărat, ținînd seama de faptul că era vorba de o carte a cărei soartă depindea de Howard Hughes — un om foarte capricios. De aceea contractul stipula că obligațiile intră în vigoare numai dacă miliardarul va aproba personal manuscrisul. Dar Graves trebuia să păstreze cel mai strict secret; nici un redactor al revistei nu trebuia să afle de acest țig...

La 28 august, însă, Irving i-a telefonat din Florida lui Beverley Lou că Howard Hughes nu era de acord cu înțelegerea lor și cerea ca drepturile de autor să fie sporite la un milion de dolari. Lou i-a răspuns însă că contractul e contract și că dacă el nu înțelegea acest lucru, Hughes trebuia să înțeleagă. Pus astfel la punct, Irving a dat înapoi și a spus că va încerca să se lămurească cît de fermă e pretenția miliardarului. Și într-adevăr, după două zile a înștiințat-o pe secretara-șefă că izbutise să-l convingă pe Howard Hughes să accepte 850.000 de dolari. În plus, scriitorul a comunicat un lucru care justifica sporirea onorariului: cartea își schimba caracterul, se transforma într-o relatare directă a lui Hughes.

Această perspectivă, atît de atrăgătoare, a atenuat iritarea editorilor de la „McGraw-Hill“ stîrnită de cererea de a dubla aproape drepturile de autor. Iar cînd manuscrisul a ajuns, în sfîrșit, în mîna editorilor, a fost evident că memoriile vor aduce imense beneficii. În afară de cei 250.000 de

lui Hughes pentru analiza unui expert grafolog. Editorul a fost de acord. Iar concluzia lui Alfred Camphor, cum se numea specialistul, care studiase cu un an înainte niște scrisori ale lui Hughes către avocatul său, a fost: „Se poate afirma că scrisorile sînt scrise de una și aceeași persoană. Probabilitatea ca o altă persoană să fi putut copia scrisul respectiv este mai mică de un milion“.

Dar în S.U.A. exista totuși un om care putea să demaște falsul lui Irving înainte de publicarea lui.

Suspiciuni întemeiate

James Felan, un reporter de 50 de ani, a fost printre cei dintîi care au început să urmărească știrile despre Howard Hughes și era în această direcție un om bine informat. În 1969 începuse să colaboreze cu Noah Dietrich, socotit la un moment dat mina dreaptă a lui Hughes, întrucît se ocupase de afacerile acestuia. Felan și Dietrich începuseră să scrie amintirile lui Dietrich despre Hughes, dar după doi ani colaborarea lor a încetat. Felan avea însă o ciornă a manuscrisului.

La 7 decembrie 1971, cînd „McGraw-Hill“ a anunțat iminentă publicare a autobiografiei lui Howard Hughes cu comentariile lui Clifford Irving, Felan i-a telefonat din Las Vegas unui conducător al casei de editură. S-a prezentat drept un om care urmărește de mult viața lui Hughes și a feliicitat editura pentru senzationala publicare.

„Mă intrigă totuși un lucru, a observat Felan. Evident, nu poți prevedea

(După „Za rubejom“)

INTERVIU

Alla Larionova: „În al nouălea cer”

— Bine ați venit, Alla Larionova. Ne face plăcere să vă avem oaspete.

— Și eu sint bucurată de această „selecționare” în delegația de cinești care participă la Zilele filmului sovietic. Ea îmi dă prilejul să vă cunosc țara și să iau contact direct cu publicul român.

— Căruia i-ați câștigat simpatia încă de la debut, de la explozivul dumneavoastră debut în „Ordinul Ana”.

— Când mă gândesc că sint aproape douăzeci de ani de atunci! Iar dacă iau număratoarea de la început de tot, de la rolurile interpretate în timpul studenției la Institutul de cinematografie — că de atunci am început să filmez — socoteala e limpede și rotundă: anul acesta fac două decenii de carieră. Sint mulțumită de soarta mea. Îmi iubesc profesia, am la activ peste treizeci de filme, cu tot felul de de roluri: și mari și mici, și pozitive și negative, și expresive și șterse.

— ...Și în costume de epocă, și în vestimentație modernă.

— Cele mai multe în costume de epocă. În această privință am avut no-

despre eșecuri și izbînzi, despre speranțe și dezamăgiri inevitabile. Scenariul a fost scris special pentru mine și pentru soțul meu, Nikolai Ribnikov și faptul acesta a contat mult, deoarece n-a trebuit să ne adaptăm noi la rol și nici să ajustăm rolul pe potriva noastră. Așteptăm acum un nou scenariu, care se scrie tot special pentru noi, de data aceasta pentru un lung serial de televiziune. Dacă merge tot așa, o să ajungem să avem deviza familiei noastre: împreună în viață, împreună pe ecran.

— Dumneavoastră vi s-a întâmplat chiar de la început minunea de a juca rolul potrivit la timpul potrivit. „Ordinul Ana” n-a venit nici un pic prea devreme, nici puțin cam târziu. Cu „În al nouălea cer” minunea pare să se repete. Două minuni într-o viață de om, nu-l puțin. Dar între ele ce a fost? V-ați dorit un rol căruia i-a trecut vremea, aveți păreri de rău că ceva nu veți mai putea juca niciodată?

— Să știți că nu veți întâlni niciodată o actriță care să poată spune că a jucat tot ce și-a dorit. În afară poate de Sophia Loren, care îl are pe Carlo Ponti. De altfel, cine are chiar tot ce își dorește?

— Și acum, lertați-mi întrebarea cam bruscă: simțiți amprenta virstei? Văd că frumusețea dumneavoastră o suportă perfect.

— O simt, cum să nu. O simt ca pe un mare câștig. La virsta aceasta trăirea este mult mai interesantă, mai bogată, mai intensă decât acum douăzeci de ani. Acum am gustul vieții, știu ce vreau, ce trebuie să fac. Tineretea aceea primă și inconștientă nu mi-a spus mare lucru. Îmi place viața mea de azi, de femeie cu griji — soție, mamă (am două fete) — de om cu experiență, de actriță cu o carieră în urmă.

— Și înainte.

Iulia Scutaru

Un destin fericit...

roc: am jucat Cehov, Shakespeare, Turghenev, Korolenko. Mai greu mi-a fost cu costumația modernă. Mi-am dorit enorm un rol de femeie de astăzi, o contemporană de-a mea, care să gândească și să simtă ca mine, să ducă un mod de viață apropiat de al meu. O asemenea experiență este neprețuită pentru o actriță. Dar au trecut anii și eu am tot așteptat un astfel de rol și în ultimă instanță a trebuit să accept orice. Au fost niște filme nereușite, nici nu vreau să-mi amintesc de ele. Dar anul acesta mi s-a oferit o admirabilă compensație, o ocazie de care sint mândră și foarte fericită: filmul „În al nouălea cer”. Este un film despre viața noastră de toate zilele — despre ce ne doare și ce ne bucură,

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

TEATRU

Așteptându-l pe Lefty

Teatrul londonez „Unity” a pus în scenă, într-o nouă concepție, piesa dramaturgului Clifford Odets „În așteptarea lui Lefty”, care a văzut lumina rampei în 1935, la New York.

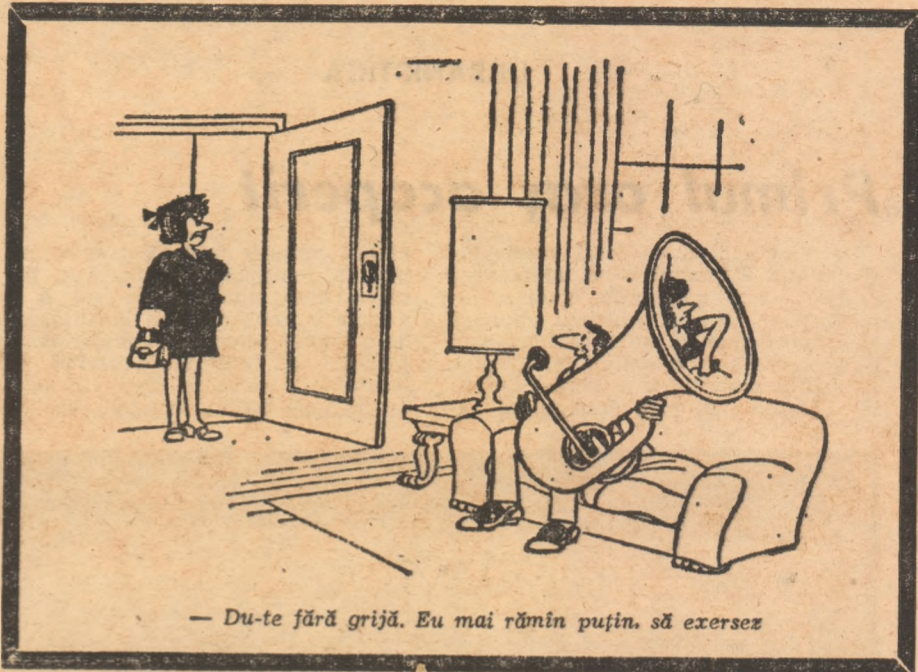
Piesa evocă munca grea și prost plătită a șoferilor de taxi newyorkezi și lupta din sinul conducerii sindicatului lor între cei ce sint pentru și cei ce sint împotriva unei greve. Soarta acestora urmează să fie definitiv hotărîtă o dată cu venirea lui Lefty, lider sindical energetic și combativ. De aceea e și unanim așteptat. Cînd vine Lefty, dezbaterile furtunoase reîncep. Dar în cele din urmă inimosul conducător reușește să-l convingă pe toți cei de față — și spectacolul se încheie cu strigăte de „Grevă! Grevă!”.

După prima premieră, de la mijlocul deceniului al patrulea, spectacolul a fost prezentat de nenumărate ori în fața publicului muncitoresc newyorkez și de fiecare dată a avut un succes enorm. Piesa a fost recunoscută ca „un admirabil instrument de propagandă, care ne-a sprijinit și ne-a ridicat moralul în acele zile” — cum scria, după cea de a doua premieră, Jack Sutherland, cunoscut cronicar de la „Morning Star”, prezent și la prima.

Acum, după aproape patru secole, piesa lui Odets a căpătat o nouă viață la teatrul „Unity”, într-o originală viziune regională a lui Michael Kay. Noul spectacol a fost primit și el cu entuziasm de spectatori. Printre ei se afla și Jack Sutherland, care a scris: „Am revăzut și am regăsit la fel de vie — această scurtă dar admirabilă piesă revoluționară, care ne inspiră și ne mobilizează, chemîndu-ne la o viață intensă și la acțiune”.

Ilustrația muzicală a spectacolului este simplă, foarte adecvată și emoționantă: cîntece interpretate de Paul Robeson, care punctează momentele principale cu vocea lui răscolitoare.

(După „Inostrannaia literatura”)

— Du-te fără grijă. Eu mai rămîn puțin, să exersez

TELEVIZIUNE

Casa Buddenbrook

Studioul central de televiziune din Moscova a realizat un spectacol după celebrul roman al lui Thomas Mann: „Casa Buddenbrook”.

Amplă frescă socială, „Casa Buddenbrook” reflectă declinul unei familii și, prin intermediul ei, însuși apusul burgheziei, conflictele descrise depășind cadrul familial și vizînd racile universale ale societății capitaliste.

Din materia densă a romanului, realizatorul A. Orlov s-a oprit asupra a trei destine, ale personajelor Tony, Thomas și Christian, ele fiind într-adevăr reprezentative pentru ideea cărții că în mediul burghez personalitatea umană se pierde, fie transformîndu-se într-un mecanism orb și supus, fie ieșind din rînduri.

Christian, de pildă, este chinat nu atît de boală, de degradare fizică, cît de sfîșierile fără ieșire ale spiritului. Nu boala îl condamnă, la urma urmei, ci incompatibilitatea dintre interesele individului și logica dezvoltării sociale. Marele lui dar de a vedea viața într-o aură poetică mai mult strică într-o lume dură în care totul se cumpără și se vinde, aceasta fiindu-i legea și datoria. În numele acestei „datorii” își distruge viața Tony — o viață complet ratată, făcută numai din suferinți și eforturi de a-și menține prestigiul. Iar Thomas reprezintă zădărnicia strădaniilor unei naturi cinstite de a reuși, rămînînd cinstită într-o companie în care „fiecare negustor este un hoț”.

În cele trei roluri au fost distribuți actorii A. Budnițkaia (Tony), V. Nikulin (Christian) și V. Gaft (Thomas).

CINEMA

Graurul și Lira

Studioul „Mosfilm” a aplaudat revenirea unui cuplu celebru: actrița Liubov Orlova și regizorul Grigori Alexandrov.

Noul lor film, care se va numi „Graurul și Lira”, este așteptat de pe acum cu un viu interes, întrucît acești doi mari artiști, împreună în viață și pe platou de patru decenii, și-au înscris întotdeauna numele pe realizări valoroase. Cei care au dat comediei sovietice pelicule devenite clasice ca „Cercul”, „Volga-Volga”, „Toată lumea rîde, cîntă și dansează”, vor flirta de astă dată și cu alte genuri. Căci „Graurul și Lira” nu va fi o comedie pură.

Parcă pentru a compensa absența prelungită din studio, Liubov Orlova va interpreta un rol dificil, de fapt patru roluri într-unul singur. Ea va fi funcționară sovietică la începutul ultimului război, apoi menajeră în casa unui general german, nepoată de baron în a treia ipostază și va termina ca pensionară care duce o existență anonimă și liniștită în Moscova zilelor noastre. Trei sferturi din film, Liubov Orlova își va purta pe ecran frumusețea sculpturală care, în chip miraculos, scapă virstei. De altfel fotografia

alăturată, care o înfățișează într-o scenă de probă, constituie dovada cea mai bună, scutindu-ne de alte comentarii.

Subiectul filmului care, cum am mai spus, va începe în zilele drama-

Mereu fascinantă...

tice ale lui 1941 și se va încheia în anii noștri, se bazează pe evenimente reale. Este o împletire de situații concrete, de biografii aievea. De altfel, filmul se va și subintitula „Legendă documentară”, fiind, laolaltă, un poem de dragoste, o narațiune despre greaua meserie de agent de informații, o meditație despre război și pace.

Ceilalți autori ai filmului, cunoscuți pînă acum, sint coscenaristul (împreună cu Grigori Alexandrov) A. Lapsin, operatorul N. Olonovski, scenograful S. Volkov, compozitorul O. Feltzman. Distribuția n-a fost încă definitivată.

REFLECTOR

■ Michel Piccoli este protagonistul comediei satirice „Themroc, tatăl și fiul”. El interpretează rolul unui pictor care, într-o bună zi, simțindu-se prea obosit de viață, vrea să se despărț de ea.

■ Tot o comedie, dar psihologică, este și filmul regizorului Jerzy Gruza „Spațiul locativ”, care are ca vedetă pe Olgierd Lukaszewicz, noua stea a cinematografului polonez.

■ Gloria și decadența unui star de cinema este tema filmului american „Sfirșitul Sheilei”, la al cărui scenariu colaborează binecunoscutul actor Anthony Perkins. În rolul titular, Raquel Welch.

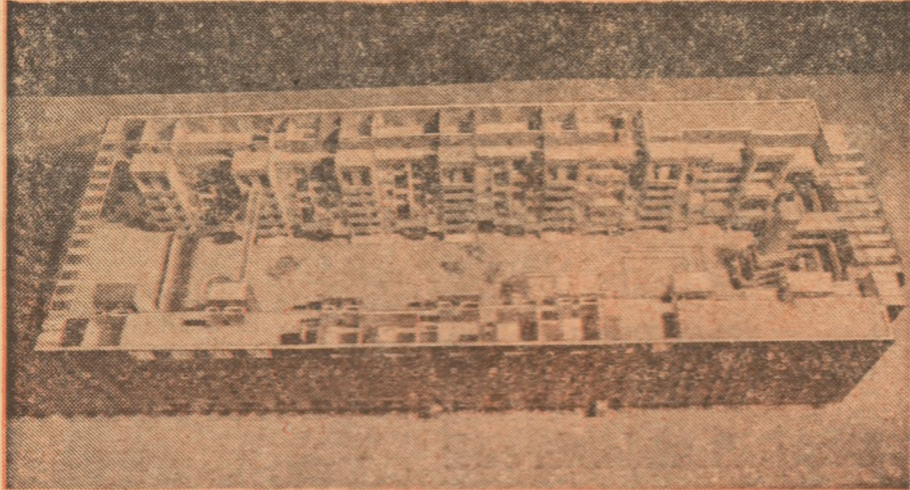
■ Michael Cacoyannis a revenit la dramaturgia elină clasică. El ecranizează „Lysistrata” lui Aristofan. În rolul principal: Melina Mercouri.

URBANISTICA

Primul oraș acoperit

De cînd a aflat că solul veșnic înghețat din Extremul Nord adăpostește uriașe bogății naturale, omul se întreabă cum să facă pentru a izbuti să se stabilească și să muncească tot anul în acele regiuni inhospitale. Treptat, au apărut proiecte de-a dreptul fantastice. La început, prin deceniul al pa-

O altă măsură de confort sporit va fi izolația fonică foarte îngrijită. În același timp, dormitoarelor vor fi amplasate în zona cea mai liniștită, adică de-a lungul pereților exteriori ai complexului, cu ferestrele privind spre nefirșitele întinderi albe; în cursul lungii nopți polare, ferestrele vor putea

„Polui” înainte de a fi acoperit (macheta)

trulea, a fost preconizată construirea unor orașe subteranizate, care vremea ratură să nu scadă sub minus 8 grade. Apoi au apărut — în Statele Unite, Canada și Uniunea Sovietică — proiecte de localități adaptate sub o ureașă cupolă, care să le asigure propria lor microclimă.

Alexei Karaghin, directorul Institutului de cercetări pentru construcții-tip experimentale, care se ocupă de proiectele speciale destinate Extremului Nord este de părere că aproape toate proiectele, oricât de fantastice ar fi ele, au într-o oarecare măsură o bază reală. Cînd vine însă vorba despre aplicarea lor, trebuie cîntărite cu grijă pe de o parte scopurile urmărite, posibilitățile tehnico-economice și condițiile sociale existente, iar pe de altă parte consecințele intervenției asupra naturii inconjurătoare. Evident, recentele descoperiri geologice impun o populație a regiunilor din preajma Cercului Polar, dar această acțiune trebuie să se desfășoare rațional. Din punctul de vedere al arhitecților, această întreprindere implică construirea unor orașe-bază în punctele nodale în care exploatările miniere și industriale sunt prevăzute a dura timp îndelungat și a unor așezări temporare, aprovizionate de cele dintîi, a ceea unde activitatea se va limita la câteva luni sau cîțiva ani. Orașe-bază vor trebui să asigure locuitorilor lor condiții de viață normale, ba chiar un confort superior celui obișnuit.

Pînă la construirea unor adevărate orașe care, după aprecierile specialiștilor, va începe peste 10—15 ani, colaboratorii institutului amintit caută soluțiile optime în cadrul unor experiențe practice, cu atât mai intens cu cît consideră că acestea vor îmbogăți arhitectura cu multe noutăți. Prin urmare, anul acesta va începe construirea primei așezări omenești complet acoperită din Extremul Nord, amplasată la vârșarea rîului Polui în Obi, adică exact la Cercul Polar de Nord și la startul conductei de gaze naturale „Aurora boreală” care, de-a lungul a 5000 km, va transporta prețiosul combustibil pînă în inima Europei.

După cum arată principalul său creator, Aleksandr Șipkov, complexul dreptunghiular, „nu este o clădire, pentru că e o așezare, dar nu-i nici o așezare, pentru că este o clădire”. Orașelul — să-i zicem totuși așa — cu 200 de apartamente va fi destinat salariaților stației de compresoare de la capătul conductei transcontinentale. Avînd o lungime de 150 m, o lățime de 50 m și o înălțime de 23 m, el va fi construit din cărămizi speciale. Acoperișul din sticlă organică, care lasă să treacă razele ultraviolete, va fi susținut de un schelet metalic ușor. Casele de locuit și spațiile cu destinații sociale — magazine, sală de sport, cinema, club — se vor înșira de-a lungul pereților exteriori, în așa fel încît în centru să rămîna o grădină spațioasă, cu o suprafață de 4000 m², adică de două ori mai întinsă decît celele din magazin GUM din Moscova. Apartamentele vor fi grupate în mai multe bloculețe. Camerele vor avea 3 m înălțime și o suprafață mai mare decît cea obișnuită.

fi închise ermetic cu plăci de material plastic.

În ciuda tuturor acestor măsuri, viața într-o regiune pustie și în același timp într-un spațiu închis ridică două probleme psihologice speciale. De aceea locuitorii orașelului, botezat de pe acum Polui, vor fi aleși de psihologi.

PSIHLOGIE

Și animalele au „complexe”

Toți prietenii animalelor o știu: fiecare „individ” are caracterul, temperamentul și reacțiile lui, care sînt: arte diversificate. Și totuși se poate defini ceea ce este normal sau anormal în comportamentul general al ciinilor și ceea ce nu este într-o reacție sau alta provocată de anume situații. Încît specialiștii în psihologie animală au ajuns la concluzia că e posibil să se prevină, să se explice și e chiar să se suprime, o sumă de inconveniente care rezultă din contactul dintre om și ciine, cu altă mai mult cu cît psihologia acestuia din urmă nu se deosebește în mod esențial de cea umană.

Perioada cea a vieții ciinelui — aceea care într-o foarte mare măsură îl condiționează echilibrul mintal ulterior — este cuprinsă între a pierce și a opta săptămîna; în această perioadă el trebuie să se integreze unui mediu artificial, la care se adaptează bine, mediul conviețuirii cu omul. Cățelul trebuie să-și facă ucenicia nu numai prin relații „sociale” cu omul, ci și prin contacte cu diferite alte specii de animale domestice, inclusiv alți ciini. De asemenea, el trebuie să se adapteze la diferite activități ale activității lui, la zgomotele mecanice etc., și nu poate fi considerat ca domesticit decît după acceptarea tuturor constituenților mediului uman, după adoptarea unui comportament social față de stăpîni și de celelalte animale cu care conviețuiește. De multe ori se întîmplă, însă, ca un ciine să vadăască trasături de inadaptare care, atunci cînd sînt grave, ridică probleme serioase și pot duce pînă la pierderea „statutului” de animal domestic.

Motive de inadaptare pot fi, în afara evenimentelor survenite în cursul perioadei unsamintite, și tulburările datorate unei leziuni a sistemului nervos, bătrîneții sau unor traumatisme suferite indifere de vîrstă, ca de pildă o vizită la veterinar. În acest caz, la o doua vizită apar semne vizibile de nevroză: temperatura crește, ciinele caută să fugă, devine agresiv etc. Simptome similare pot să apară și în cazul plimbărilor cu mașina etc. Extrem de interesantă este studierea consecințelor tulburărilor care pot să apară în peri-

oda cuprinsă între a 5-a și a 8-a săptămîna de viață, cînd traumatismele psihice lasă în mai toate cazurile sechele. Astfel, crescut izolat, un ciine se va atășa foarte greu de om, deși e mai bine adaptat decît alții ciini. Iar dacă e luat la o vîrstă foarte fragedă și ținut în casă se va desocializa de alți ciini, iar relațiile cu omul pot fi și în acest caz grav perturbate. Dar cele mai grave consecințe pot fi constatate atunci cînd puilul este rupt de „familie”, la patru săptămîni. Animalul devine extrem de dependent față de stăpîn și incapabil să se descurce în raporturile cu alte animale, descurcîndu-se fața de oamenii străini iar, uneori, dacă e tratat cu prea multă indulgență, începe să-și domine stăpînul și să atace străinii și alți ciini chiar însoțiți. Readaptarea se poate realiza în general prin tranchilizante și procedee educative pline de tact.

Cîteodată e greu, totuși, de găsit o explicație pentru comportările anormale. Iată un caz deosebit petrecut cu un ciine de vîrstă deosebit timp de 8 ani, care trăia într-o totală stare de dependență infantilă față de maică-sa, deși o depășise mult ca talie. Se culca între labele ei și-i lingea cu supunere botul și blana. S-a presupus că la baza acestui comportament anormal ar sta faptul că ambii ciini își apărau cu îndrăjire „teritoriul”, încît „fiul” nu cunoșcuse alți ciini. Această presupunere s-a putea, totuși, să nu fie și o explicație deoarece, în general, căteii nu țin de limite teritoriale. În orice caz — socotesc psihologii — la baza acestei aberații nu poate sta decît o perturbare survenită în momentul pubertății.

În fine, multe alte dezordini psihice pot fi considerate ca nevroze datorate unor situații conflictuale. La început, semnele exterioare sînt incapacitatea de a se descurca într-o situație experimentală, precum și diverse tulburări: agresivitate, teamă, modificări profunde ale activităților respiratorii, cardiace, digestive etc. În unele cazuri comportamentul nevrotic poate fi permanent, iar în altele nu devine aparent decît în momentul cînd situația care a dat naștere conflictului se învîște din nou. Cu însoțirea acestor procese a permis, de altfel, și tratarea animalelor atinse de astfel de afecțiuni.

Cercetările de pînă acum în această problemă mai arată a toatele, ca de altfel și omul, păstrează toată viața amintirea unor situații sensibile de la

Crescut de mic împreună cu pisicile, între ciine și cele din urmă s-au stabilit relații de bună prietenie. Ostilitatea nu e înmăscută!

începutul existenței lor. Încît, avertizează specialiștii, animalele trebuie să ajungă la vîrstă adultă într-o condiție cît mai echilibrată și mai bine adaptată vieții care le așteaptă.

ASTROCHIMIE

Disputa în jurul materiei vii din meteoriți

În fiecare zi pătrund în atmosfera terestră circa 10 000 de tone de pulberi cosmice sau aproximativ 3 630 000 tone pe an. Cea mai mare parte a acestei materii arde înainte de a atinge solul; sînt așa-numitele stele căzătoare sau meteoriți. Dar, din cînd în cînd, blocuri mai mari de materie rezistă în parte și parvin pînă pe Pămînt, micșorate și calcinate. Multă vreme aceste „pietre” cosmice au fost și dispuse în mostre extraterestre aflate la dispoziția cercetătorilor. Abia în 1969, o dată cu zborul lui „Apollo-XI”, a putut, în sfîrșit, omul să-și recolecte, în materie extraterestră.

Savanții au încercat încă din secolul trecut să descifreze mesajele chimice înscrise pe meteoriți și povestind o par-

șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

— Ce formă ciudată au acum stelele!

Desen de V. Tilman

te din istoria Universului. Cel mai mult îi intrigau pe astronomi și pe chimiști condrițele carbonice, care fac parte din grupul meteoriților pietroși. Și curînd s-a văzut că masele negričioase pe care le conțineau erau materie organică, adică produse ale chimiei carbonului.

În 1834, Berzelius a scris astfel, în legătură cu meteoritul Alais: „Acest pamînt carbonic conține, oare, înădevăr humus sau alte urme de compuși organici? Inseamnă acest lucru o indicație despre prezența unor formații organice pe alte planete?”

În 1868, Berthelot a extras hidrocarburi saturate din meteoritul „Orgoliu”, patru ani după căderea sa. Așadar, meteoriții carbonici conțin corpuri organice mai complexe decît cele aflate în norii interstelari descoperiți de radioastronomi. Într-adevăr, treptat-treptat au fost puse în evidență hidrocarburi saturate etilene, aromatice, acizi carboxilici, hidroazeoici, compuși azotați etc. În mod azaresc, acești compuși au ridicat întrebarea: materiile organice din meteoriți sînt, oare, mărturie unei vieți dezvoltate pe o veche planetă a sistemului solar, iar meteoriții sînt vestigiile ei?

Microstructura acestor pietre pune în evidență formații foarte caracteristice. Această constatare i-a uimit într-o asemenea măsură pe specialiști, încît un mare geolog ca prof. Urey a scris în 1966: „Dacă unele din substanțele meteoritice ar fi găsite în obiecte terestre, acestea ar fi considerate ca indiscutabil biogene”. Cu alte cuvinte: ele seamănă teribil cu niște microfosile. Afirmația a dat naștere unei interminabile dispute. O parte din specialiști „dovedesc” că există urme de viață pe meteoriți, alții demonstrează că e vorba de grăunțe de polen încrustate în mostre cu prelețul impactului într-o cîmpie terestră, în cursul primăverii. Partizanii poluării fac tot ce le stă în putință pentru a contracara demonstrațiile adepților originii extraterestre a acestor formații.

Timp de cîteva luni, expedițiile geologice selenare făceau să treacă pe planul doi ceilalți „mesageri ai Cosmosului”, apoi discuția era reluată cu și mai multă vigilență parcă. Dar în decembrie 1970 o nouă veste a făcut ocolul cercurilor de specialitate: într-un meteorit căzut la 28 septembrie 1969 aproape de Murchison, în Australia, au fost

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

puși cu certitudine în evidență acizi aminați. Știrea a stîrnit mare vîlvă, întrucît acizii aminați sînt verigi elementare ale proteinelor, aceste enorme molecule caracteristice ale materiei vii. Dar grupul de cercetători care a studiat meteoritul amîntit a precizat ulterior că nu erau acizi aminați de origine vie, ci un amestec, în părți egale, de structuri moleculare dextrogire și levogire (care fac să se învîrtească planul de polarizare a luminii la dreapta sau la stînga), în timp ce viața de pe Terra a „ales” numai tipul levogir.

Așadar, o decepție pentru visători: nu era vorba de un mesaj de viață extraterestră. Și o admirabilă încurajare pentru partizanii teoriei acad. Oparin: evoluția prebiotică este o lege a Universului.

CLIMATOLOGIE

Se răcește,
se încălzește...

Observațiile meteorologice se fac abia de vreo sută de ani. Totuși, paleoclimatologii pot spune cu certitudine cum a fost clima acum o mie și chiar acum un milion de ani. Cercetînd urmele lăsate de ghețari, urmărind schimbarea cursului apelor etc., ei alcătuiesc tablouri detaliate ale condițiilor climatice de odinioară. Forajele în gheață din Antarctica, de pildă, au oferit date interesante pentru studiul climatei în trecutul mai îndepărtat și mai apropiat al acestei zone.

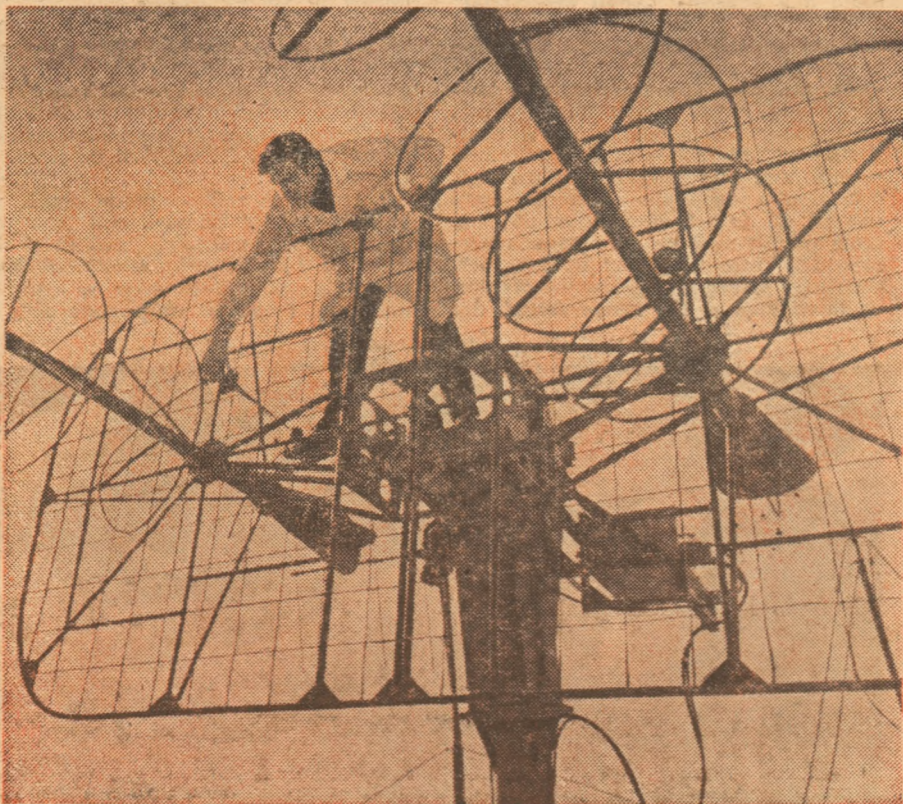
În felul acesta s-a mai aflat și că în sute de milioane de ani nu s-a observat nicicînd o atît de mare varietate de temperaturi ca acum. Multă vreme, în zona temperată a fost la fel de cald ca la tropice, iar temperatura din regiunile polare mult mai ridicată decît astăzi. Diferența de temperatură dintre poli și ecuator a început să crească acum circa 70 milioane de ani, iar acum aproximativ un milion de ani a scăzut brusc temperatura latitudinilor mari. Tot atunci s-au format și ghețurile

polare. Apoi, ghețarii din emisfera nordică au suferit mari transformări: cînd au crescut, înaintînd pînă în zonele temperate, cînd s-au retras. Ultima ofensivă a ghețarilor în Eurasia a avut loc acum 10 000 de ani. Astăzi, platoșa de gheață se rezumă, se știe, la Oceanul înghețat de Nord și la Antarctica.

În schimb, actuala generație de locuitori ai Terrei cunoaște o climă instabilă, cu oscilații sensibile. Deși seco-

latudinea de 50 de grade, după care un strat de gheață ar acoperi tot globul. S-ar putea, deci, ca civilizația terestră să fie condamnată? Nu, răspund specialiștii. Ipotezele de mai sus ar putea deveni realitate numai dacă s-ar conjuga mulți factori negativi. Dar probabilitatea unei asemenea întîlniri este relativ mică.

Un alt element care trebuie apoi luat în considerare cînd e vorba de

Antena care recepționează semnale transmise de sateliții meteorologici ai Pămîntului (la stația aerologică din Tbilisi).

lul XX a debutat cu o perioadă de încălzire, în deceniul cinci clima a început să se răcească. Încît astăzi auzim deseori întrebarea: de ce se schimbă clima? La ce ne putem aștepta de aici înainte?

În cursul mileniilor, clima unor regiuni a fost influențată de modificarea înclinației axei Pămîntului sau de formarea continentelor și oceanelor. Siberia apuseană, de pildă, a fost cîndva o strîmtoare, Polul Nord se învecina cu un ocean cald, iar pe tot tîrîmul nordic domnea o climă mult mai caldă. Pe de altă parte, regimul meteorologic de pe întreg globul este condiționat și de temperatura și umiditatea aerului, de structura suprafeței Pămîntului, de radiația solară. După mari erupții vulcanice, se întîmplă deseori să scadă cantitatea de radiații: praful fin care se depune pe pămînt împiedică pătrunderea căldurii solare, micșorînd astfel media temperaturii Pămîntului. Dacă absorbția radiației solare scade cu unu la sută, de pildă, temperatura medie a planetei scade cu cinci la sută. O consecință imediată a acestei situații este înaintarea ghețarilor spre sud. În cazul unei scăderi de 1,6 la sută a radiației, învelișul de gheață ar atinge latitudinea critică după care ghețarii ar începe să se deplaseze spre tropice, ceea ce ar duce la înghețarea întregii planete.

A existat o perioadă cînd Pămîntul s-a aflat foarte aproape de această situație critică. Numai șapte grade au lipsit ca ghețarii să atingă punctul critic. În această ordine de idei, un climatolog american a formulat în 1969 ipoteza că dacă radiația solară ar scădea cu doi la sută, ghețarii ar atinge

schimbarea climatei este înfrîmarea pe care o exercită diverse activități umane. Iar direcția acestei înfrîmări este astăzi contrară tendințelor de care am amintit mai sus, cu alte cuvinte ne putem aștepta la încălzirea climatei. Printre aceste activități amintim îmbunătățirile funciare, irigațiile artificiale, secarea mlaștinilor, crearea de mări artificiale, împăduririle etc.

Din cele de mai sus rezultă așadar că, mai verosimilă decît ipoteza răcirii climatei, ar fi probabilitatea încălzirii ei. Specialistul sovietic Mihail Budiko a făcut reflecții interesante despre influența omului asupra climatei. El a arătat, de pildă, că dacă ritmul producției de energie va continua să crească și dacă omul nu va găsi o modalitate de trimitere a surplusului de căldură în spațiul interplanetar, s-ar ajunge la depășirea așa-numitei „barieră termice”, iar temperatura atmosferice terestre ar crește brusc. Or, creșterea aportului de căldură, chiar cu unu la sută, ar duce la topirea intensivă a ghețarilor din mările polare. Încălzirea Arcticii ar atrage, firește, după sine creșterea și a temperaturii zonelor temperate și o redistribuire a precipitațiilor într-o sumă de regiuni.

Oricum, însă, indiferent care ipoteză va fi confirmată, omul va avea totuși mereu posibilitatea de a dirija clima în favoarea sa.

TEST

Sîntem sociabili?

Există oameni care, deși lucrăm ani de zile în aceeași încăpere, nu ne lasă să-i cunoaștem decît după foarte mult timp. Alții, în schimb, după numai două zile de cunoștință se comportă degajat, ca acasă.

E firesc, însă, ca oricine să dorească a cunoaște la un moment dat stadiul raporturilor sale cu cei din jur. Această investigație poate fi ușurată de următorul joc-test.

În grupa A notăm cu X răspunsurile cu care sîntem de acord.

În grupa B notăm tot cu X, dar în rubrici diferite, atît răspunsurile afirmative cît și cele negative.

A

1. Vă supără lipsa de punctualitate a celor din jurul dumneavoastră?

a) Da. Sint o adevărată aversiune

față de cei care nu-și respectă cuvîntul dat și de aceea nu admit în astfel de situații nici o scuză.

b) Evident, prețuiesc punctualitatea, dar asta nu mă împiedică să admit că oricui i se poate întîmpla ceva neprevăzut.

2. Vă place să citiți culcat?

a) Nu. Cu atît mai puțin cu cît dăunează și vederii.

b) Da. Îmi place nespus.

3. Obişnuiți probabil să vă spălați pe mâini la serviciu; folosiți și prosopul comun atîrnat lingă chiuvetă?

a) Prefer să-mi șterg mâinile cu o batistă curată.

b) Îl folosesc dacă e uscat.

4. Acceptați cu plăcere propunerea de a bea cu cineva „bruderschaft”?

(n.r. de la expresia din limba germană: a se înfrăți cu cineva).

a) Nu. Socotesc că acest mod de apropiere între oameni este prea familiar.

b) Cu plăcere. Obiceiu contribuie la o mai rapidă stabilire a unor raporturi prietenești între oameni.

5. Aveți două bilete de cinema, dar persoana cu care urma să mergeți să vedeți un film vă anunță că nu poate veni. Cum procedați în această situație?

a) Vindeți un bilet și mergeți de unul singur.

b) Vindeți ambele bilete și vă propuneți să vedeți filmul cu alt prieten.

6. Cum considerați muzica ușoară?

a) N-o suport. Îmi place numai muzica grea.

b) Îmi place și muzica ușoară. E bună în felul ei.

B

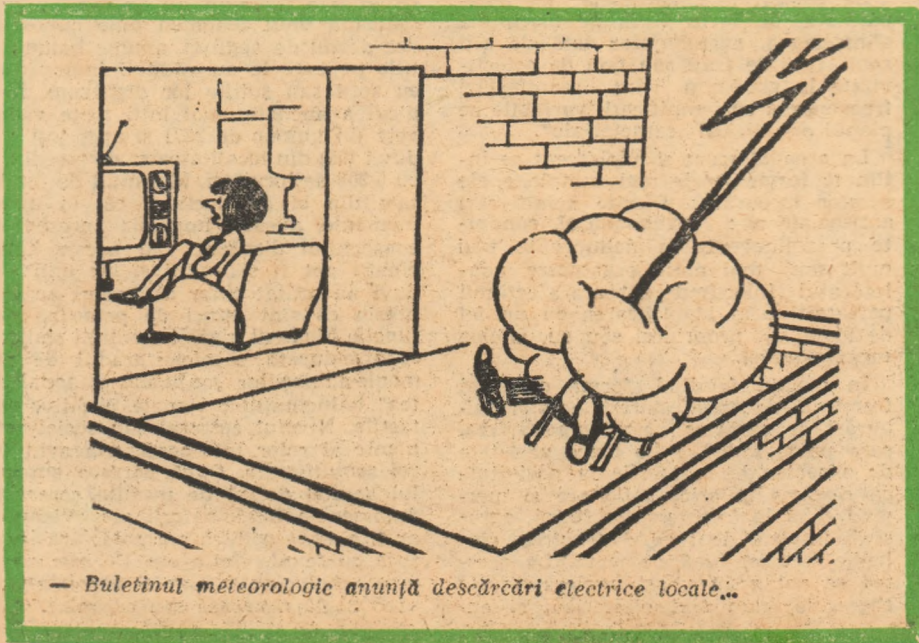
	da	nu
1. Dați cu plăcere curs unei rugămînti?		
2. Vă emoționează pînă la lacrimi un film, o poezie, o bucată muzicală?		
3. Sînteți mofturos la mîncare?		
4. Vă place să schimbați din cînd în cînd aranjamentul mobilierului din casa dumneavoastră?		
5. Sînteți în stare să cedati într-o discuție aprigă de dragul liniștii, convins că aveți totuși dreptate?		
6. Vă place să roștiți toasturi?		

Răspunsuri

Dacă în grupa A am notat în dreptul întrebărilor b) mai puțin de 4 X-uri, iar în grupa B am dat răspunsuri afirmative la cel puțin 4 întrebări, înseamnă că avem o fire sociabilă. Cu alte cuvinte sîntem îngăduitori, facem concesiile spre binele colectivității. Ne plac meseriile care ne ajută să intrăm mai des în contact cu semenii noștri. Putem deveni, de pildă, medici, pedagogi sau vinzători. Ne bucurăm de simpatia celor din jur.

Dacă în grupa A am notat în dreptul întrebărilor de la punctul a) cel puțin 4 X-uri, iar în grupa B am răspuns cu „nu” la minimum 4 întrebări, înseamnă că ne obișnuim greu cu oamenii. Ceea ce nu e de fel rău. (Mulți oameni buni nu sînt prea sociabili și nici caracterul lor nu e prea de invdiat). Sîntem mîndri, hotărîți, cînd este cazul spunem și „nu”. În prietenie sîntem fideli și răbdători. Cei din jur se pot bizui pe noi. Ni se întîmplă deseori să obținem succese în meseria pe care o practicăm.

Dacă în grupa A am pus în dreptul întrebărilor notate cu a) 3 X-uri și în grupa B am dat 3 răspunsuri afirmative și 3 negative, înseamnă că raporturile noastre cu cei din jur sînt în funcție de împrejurări. Știm să fim și hotărîți, și îngăduitori. Ne paște însă o mare primejdie: renunțăm ușor la propria noastră opinie.

Poșta medicului

DANICIUC EMANDACHE MARIA — Sat Bulboacă, com. Deleni, jud. Vaslui: În legătură cu „reprofilarea”, cum spunți dv., unor saline din țara noastră în adevărate sanatorii pentru astmatici, vă putem informa că, recent, un colectiv de cercetători de la clinica II-a medicală din Tg. Mureș a comunicat rezultatele unui studiu privind influența favorabilă a curei subterane în salinele de la Praid, jud. Harghita, asupra simptomelor de astm bronșic. Bolnavii urmăriți au petrecut zilnic câte 4 ore în saline, într-un loc special amenajat în acest scop. Evoluția bolii a fost urmărită sistematic, înregistrându-se o scădere a numărului crizelor, a duratei respirației șuierătoare, a frecvenței tusei și a cantității de spută. Concluziile studiului au arătat că beneficiul curei din peșteri și saline se datorește unui complex de factori climatici și biologici, printre care lipsa aproape totală de alergeni și iritanți atmosferici, creșterea concentrației ionilor negativi, a bioxidului de carbon, la care se adaugă deșigur și factorii psihoneurologici. Datorită permanenței proprietăților fizico-chimice ale aerului, cura subterană în saline reprezintă un procedeu terapeutic de reală valoare.

BEBE NASTASIE — Satul Dobra, com. Bălăcița, jud. Mehedinți: La drept vorbind, definiția epilepsiei (în grecește: acces) nu prea e ușor de dat. Este o boală nervoasă, caracterizată prin accese repetate de pierdere sau tulburare de cunoștință cu sau fără convulsii. Focarul declanșator al crizei poate fi în oricare din lobii corticali, ceea ce explică și diversele modalități de crize comițiale, care necesită de aceea terapeutici diferite. În afara clasicului Fenobarbital, există un număr de medicamente românești ca: Fenitoin, Etotoin, Primidon, Romacemid, Trepal etc și medicamente de import ca Milotin, Celontin, Gamibetal care, singure sau asociate cu Glutarom, Romergan, ACTH, ADC, pot da ameliorări notabile. 2) O radiografie de cot, genunchi și eventual de șa turcească poate arăta dacă s-au închis cartilajele de creștere. În care caz orice tratament hormonal pentru creșterea în înălțime devine inutil.

P. CONSTANTIN — București: Orice creier posedă o capacitate convulsivantă, variabilă după vîrstă, după individ sau după anumite stări fiziologice. Apariția acestor crize nocturne comițiale la un om în vîrstă, în condițiile unor electroencefalogramme normale, pledează mai degrabă pentru o afecțiune cerebro-vasculară, mai precis un început de scleroză cerebrală, care ar necesita poate un tratament de mai lungă durată cu Complamin asociat cu Cloroxazon și, eventual, Diazepam sau Clordelazin.

EMII — Suceava: Micile accese epileptice („petit mal”) apar la copii, și uneori chiar după vîrstă de 20 de ani, și se caracterizează de cele mai multe ori prin pierdere de cunoștință de foarte scurtă durată, ori de senzații de amețeală, rotație etc. După părerea noastră, Fenobarbitalul asociat cu Hidantoină, Mysolin (Primidon) sau Mezantoină poate elimina aceste rare crize comițiale.

SUZANA — Cluj: Vă cerem scuze pentru întirzierea răspunsului, cauzată de abundența corespondenței. Epilepsia temporală reprezintă cam o treime din cazuri, se datorește unui focar localizat în lobul temporal din creier. Simptomele se limitează de cele mai multe ori la iluzii și halucinații, automatisme ambulatorii. Medicamentul eficient în această formă este Primidonul în doze crescute treptat de la 1/2 cpr. pînă la doze eficiente de 3-6 tablete pe zi, sub strict control medical. Se poate asocia cu Fenobarbital și Fenitoin. Un efect și mai puternic are produsul farmaceutic Epiol, care este însă și cel mai toxic dintre substanțele anticonvulsive uzuale. În fine, vă mai recomandăm să asociați la tratamentul antiepileptic Haloperidol, sol. conținînd 2 mg/ml, 1-2 mg/zi, un neuroleptic foarte eficient.

OLTEANU MARIA — Rădăuți: 1) Dimpotrivă, afecțiunea poate ea însăși dispărea în urma operației. 2) Se poate efectua în orice spital cu profil obstetric-ginecologic, fără a comporta vreun risc.

X.Y. — Com. Nucșoara, jud. Argeș: Vaginile, mai corect spus, vulvovaginitile sînt infecții care, în funcție de diferiții agenți patogeni (germeni banali, gonococi, Trichomonas, ciuperci), se pot datoră unor cauze genitale sau extragenitale.

ANGHEL MARIOARA — Calafat: Irradierea cu raze X sînt contraindicate, în special în primele 6-8 săptămîni de graviditate.

A. ZENAI DA — Ploiești: 1) Sperăm că articolul despre colitele cronice publicat în nr. 39 al revistei noastre a dat răspunsuri satisfăcătoare întrebării dv. 2) Credem că disporeunia (senzație dureroasă locală provocată de raporturile sexuale) se datorează vaginitei candidozice, care probabil s-a cronicizat. Ar fi necesar deci un nou examen microscopic al secreției și instituirea apoi a unui tratament eficient, care la Stamcin să asociază eventual Pimaricina (cpr. ginecologice) și Fungizon (Amfotericin) 3-4 g/zi pe gură, în doze fracționate. De asemenea, badijoni locale la 2-3 zile cu violet de gențiană sol. 5%, în alcool 60%. 3) O intervenție chirurgicală poate înlătura ușor retroversia uterină.

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Copii dificili! De ce?

Medicii, educatorii, învățătorii și familia dau expresiei „copil caracterial” o utilizare de multe ori extensivă, a cărei imprecizie reflectă dificultățile de explicare a termenului caracter. Într-adevăr, prea aproximativ, prin „caracter” înțelegem adesea un ansamblu de trăsături de personalitate și comportament, de conduită și reactivitate psihică mai mult sau mai puțin constante, care îngăduie definirea unui anumit fel de a fi al individului, al unui anumit mod de organizare a personalității sale în raport cu alte personalități. Caracterul se deosebește deci de inteligență și de temperament, dar

urină și materii fecale la copiii cu tulburări de comportament).

În toată lumea se dă stăzi o importanță decisivă acestor stăzi precoce ale dezvoltării psihice a copilului, relațiilor afective ce se creează între el și mamă în cursul primului an de viață. Căci rolul afectiv al grijii materne s-a dovedit a fi la fel de vital ca și cel al hranei.

Perturbarea relației mamă-copil, carentele afective timpurii și incriminate de către psihiatrii pediatrici ca fiind la baza așa-numitelor **psihoze infantile**. Mai mult chiar, se pare că anumite tendințe antisociale care se

Afecțiunea maternă, la fel de importantă ca hrana

tot atât de adevărat este și că între formarea caracterului și inteligenței există o strînsă interdependență, iar temperamentul, oricît de variabil ar fi el, reflectă ceva și din caracterul omului.

Nimeni nu mai poate contesta astăzi rolul formator pe care îl are asupra caracterului și mediul inconjurător, pe de o parte, iar pe de altă parte importanța pe care educarea motricității și tonusului muscular o are asupra fărîșurii începutului personalității și caracterului. Din punctul de vedere al formării caracterului, la copilul din primul an de viață educația sfincterelor este prima „obligație” morală și socială de realizare a unui anumit comportament uman în societate. Nu întîmplător deci, copilul mic care încearcă un sentiment de frustrare fie de dragoste, fie de anumite plăceri — din partea părinților, a mamei în special — vedește diferite dezordini sfincteriene — **encoprezis** și **encoprezis** (emisiuni necontrolate de

manifestă la unii copii prin comportamente delincvente, de felul furturilor, vagabondajului, dorinței de a distruge diferite obiecte, rezultă tocmai din această ruptură, din absența unei ambianțe afective în stadiul cel mai precoce al dezvoltării caracterului, care grevează asupra întregii evoluții psihice. Aceste tendințe antisociale se declanșează astfel ca un semn al desoperării, ca o reacție inconștientă la lipsa de afecțiune familială.

Din punct de vedere patologic, tulburările de comportament trebuie deci deosebite de înapoierea mintală, de psihoze și dezechilibrele sufletești. Aceste tulburări de caracter se manifestă în special prin perturbări ale comportamentului cu particularitățile lor, în funcție de vîrsta copilului.

La sugar, de pildă, unele tulburări de somn — cosmarurile nocturne — și digestive — lipsa de poftă de mîncare, refuzul biberonului, vărsăturile — nu sînt decît un ecou al mediului inconjurător, al relației afective mamă-copil.

La copilul mic, „acesele” de încăpăinare, de furie, lipsa de disciplină sfincteriană, agresivitatea față de alți copii, față de frați sau față de colectivitate la grădiniță sînt manifestări frecvente și cu semnificații variabile pe planul organizării „caracteriale”.

La preadolescenți și adolescenți se întîlnesc formele cele mai complexe ale acestor tulburări: diferite manifestări antisociale ca: vagabondajul, conduita predelincente sau delincvente mai mult sau mai puțin organizate, adolescenții înlocuind absența afecțiunii părintești prin identificarea cu un fel de ideal al propriului său eu, analog megalomaniei.

În mediul familial, orna cea mai frecventă de manifestare a acestor tulburări de caracter este **impotrivirea**, care poate îmbrăca o mare varietate de aspecte, de la inerție la pasivitate ca răspuns la orice solicitare și mergînd pînă la impotrivirea fățișă, agresivă, însoțită de furii distructive, violente verbale, fugă de-acasă. La acestea se pot adăuga și unele conduite regresive, cum sînt enurezisul și en-

esculap
esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap

coprezisul, care-l permit copilului să-și exprime inconștient sfidarea față de anturaj și să-și satisfacă totodată, pare-se, unele impulsuri sexuale legate de plăcerea de a-și reține și a-și descărca urina și alte materii.

La școală, carnetele de corespondență ale acestor copii sînt pline de plîngerile profesorilor împotriva instabilității lor („nu stau o clipă locului”), a violențelor comise față de alți colegi sau a actelor de îndisciplină de felul „chiulurilor” repetate, expresii ale unei adevărate fobii față de „starea civilă” de școlar și de constrîngerile pe care acestea le impune. Această fobie se însoțește, bineînțeles, de dificultăți specifice în învățarea cititului, scrisului și scotitului, poate nu atât din cauza absentării de la școală, cît din imposibilitatea pentru copil de a găsi plăcere într-o activitate școlară disciplinată. Există și multe cazuri cînd comportarea copilului pare a fi în direcția legătură cu „poluarea” mediului social în care trăiește: conflicte între tată și mamă, dezorganizarea vieții familiale, dificultăți materiale, locuință proastă, etc., etc., totul revînd de obicei la normal, cînd se iau măsuri rapide de ameliorare a condițiilor de mediu.

Cum trebuie tratate deci aceste **psihoze infantile**? Poate că unele medicamente așa-zise „psiholeptice” pot avea o anumită utilitate în calmarea unor stări de agitație sau teamă, care să mențină mai departe o școlaritate anevoioasă, dar atîta tot. În cele mai multe cazuri, psihoterapia se confundă cu grija educativă și afectivă a părinților. Uneori, însă, intricarea tulburărilor de caracter cu problemele familiale și dificultățile școlare este atît de puternică încît apare necesară intervenția multidisciplinară a unor instituții specializate în psihoterapia și reeducarea viciilor de comportament, fie cu menținerea mai departe a copilului în familia sa, fie prin internarea lui în case speciale de corecție și reeducare.

CIUDAȚENII

Halucinațiile și... văduvia

Un medic practicant din Țara Galilor (Anglia) a întocmit nu de mult o statistică a unui fenomen bine cunoscut, dar destul de neglijat, anume halucinațiile pe care le au văduvii în legătură cu soții sau soțiile lor dispărute. Medicul a anchetat mal întii toate văduvele (în număr de 227) și apoi toți văduvii (66) din localitatea sa de reședință, cu 5 200 de locuitori. Mai mult de jumătate din ei au declarat că, în unele momente, aveau impresia „prezenței” sortului dispărut. Dar aceste halucinații pot fi și auditive, iar unii văduvi au arătat chiar că uneori au impresia că sînt atinși de persoana defunctă. Medicul a găsit corelații statistice între durata căsniciei, gradul de armonie a relațiilor conjugale și „tonalitatea” halucinațiilor vizuale, auditive sau tactile. Nivelul cultural sau social-economic al celor interogați, n-a avut un rol semnificativ. După părerea autorului acestei destul de insolite cercetări, fenomenele halucinatorii ale văduvii ar fi o stare psihică normală fără legătură cu sexul, vîrsta etc. De asemenea, aceste halucinații n-ar fi asociate cu vreo boală nervoasă sau organică.

— Sper că numai întîmplător ai pus ieri seară termoforul aici!

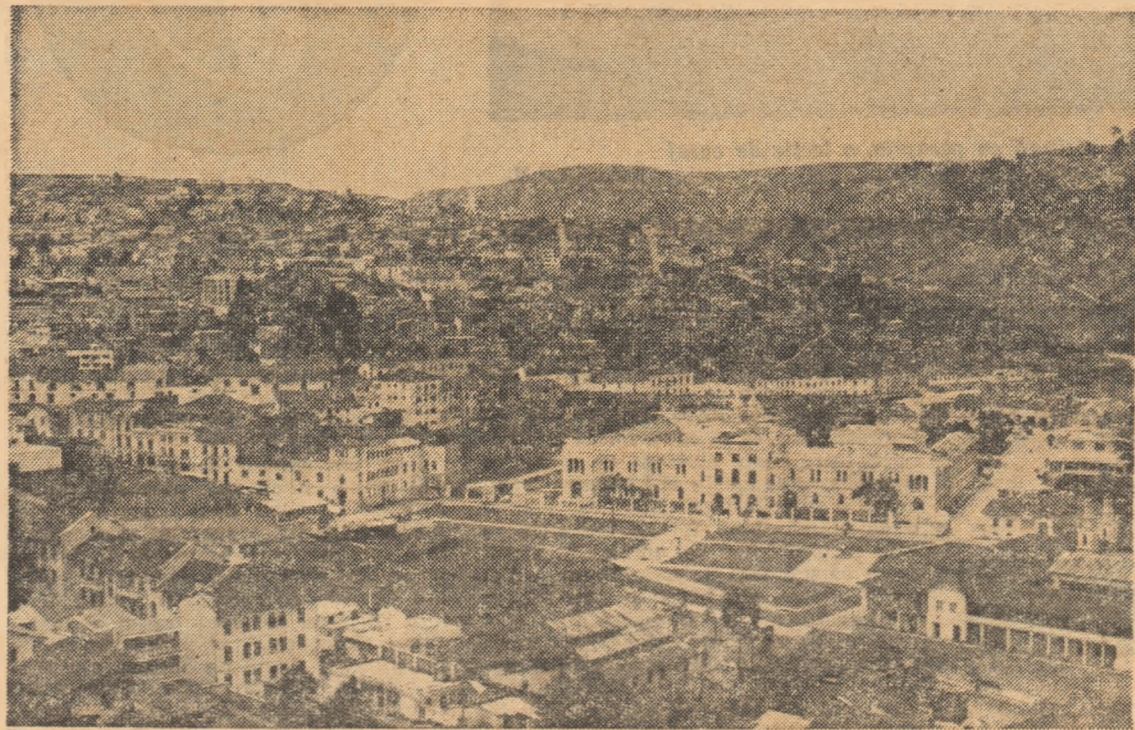

ECUADOR

Un loc ieșit din comun

Stema Ecuadorului cuprinde, între altele, o fișie aurie, care simbolizează linia imaginară ce împarte globul pământesc exact în două, și Soarele. Într-adevăr, linia ecuatorului trece la 16 kilometri nord de Quito, capitala țării. De aceea, țara i-a luat și numele,

lea val" de cuceritori spanioli, care au venit în Ecuador în anul 1560. Ghidul nostru a ținut să sublinieze în mod expres acest fapt, ca absolut remarcabil. — După cum știți, domnilor, ne-a explicat el, cei dintâi spanioli au fost

Quito.

Vedere generală

fost construit în formă de T, în amintirea lăcașelor sfinte precolumbiene, întrucât Ecuadorul a fost o parte a străvechiului „Imperiu al Soarelui”, unde era divinizat izvorul luminii și al vieții.

De o parte și de alta a clădirii Muzeului se află două ronduri de flori. În mijlocul unuia dintre ele a fost plasat un urs alb, care simbolizează Popul Nord, iar în centrul celuilalt, un urs de mare negru, din Antarctica. La 21 martie Soarele încetează să mai lumineze rondul sudic cu ursul de mare, întrucât atunci începe „iarna” ecuadoriană și florile prind a se ofili. Dar în același timp, pe rondul cu ursul alb începe primăvara și florile își deschid vigurose petalele. Amândouă fenomenele se petrec la o depărtare de numai 10 metri.

În neobișnuitul parc, încărcat de un parfum îmbătător, au mai fost instalate și două ceasuri: unul e moștenire a artei incașilor, celălalt al qui-tus-ilor, vechi locuitori ai Ecuadorului, de unde vine și numele capitalei: Quito. Dar principala piesă a muzeului este probabil ceasul solar construit de italianul A. Molteni, pentru expoziția universală de la Paris, din 1867. A fost adus în Ecuador la câțiva ani după închiderea expoziției de către călătorul Carlos Aguirra și este unicul ceas solar din această emisferă.

Și postamentul ceasului este tăiat de linia ecuatorului și are înscris în câteva limbi numele liniei imaginare care desparte globul nostru în emisfera nordică și sudică.

După cuvântul „Ecuador” urmează „Ejaupi-pacha”, care în dialectul guejua înseamnă: „centrul lumii”. Apoi sînt inscripții în rusă, chineză, franceză, japoneză și arabă.

Cred că e locul cel mai ieșit din comun de pe glob. Căci în 24 de ore poate fi văzută succesiunea tuturor celor patru anotimpuri ale anului. În cursul nopții, de pe piscul Pichincha, care domină orașul Quito, se pot admira simultan Crucea Sudului, evident spre sud, și Urs Mare la nord.

I. Klimovici

MAROC

Tanger: adevăr și legendă

După ce a ieșit dintre zidurile de cetate ale Rabatului, mașina a pornit spre nord. După câteva ore aveau în față, pentru prima oară, strimtoarea Gibraltar, unde apele reci ale Atlanticului se îmbrățișează cu cele calde ale Mediteranei pe al cărui țărm se află legendarul Tanger — locul de acțiune a altor romane și filme polițiste.

De altfel întreg trecutul Tangerului împletește realitatea cu ficțiunea. O le-

gendă spune că întemeietorul orașului a fost Sofax, un fiu al lui Hercule. Dar mitologia greacă mai are și o altă versiune, conform căreia Tangerul ar fi fost întemeiat de Anteu, fiul lui Poseidon și al Geei. Arheologii însă afirmă, pe baza săpăturilor făcute, că orașul a fost întemeiat de fenicienii în 1450 î.e.n. Oricum, Tangerul e unul din cele mai vechi orașe din lume, mai vechi decît Roma.

Cînd mai aveam numai cîțiva kilometri pînă la Tanger, în fața noastră, chiar în mijlocul șoselei, s-a ivit o bizară clădire cu două streșini prelungite pe laturi, care-i confereau un aspect de pasăre în zbor. Acum clădirea e goală, dar cîndva de o parte și de alta a ei se opreau șiruri de mașini. Vameșii îi controlau minuțios pe cei care treceau hotarul dintre Marocul spaniol și așa-numita zonă internațională a Tangerului. Această zonă a fost înființată în urma unei hotărîri adoptate de Conferința de la Algeciras, din 1906, a unor țări vest-europene și a dăinuit pînă în 1956, cînd Marocul și-a redobîndit independența.

Statutul internațional a înlăturat orice barieră vamală și a permis intrarea liberă în oraș a mărfurilor din toate colțurile lumii. Pe atunci, la Tanger se puteau cumpăra orice tipuri de arme sau de narcotice.

Dar afluența de capitaluri străine scutite de impozite n-a contribuit totuși la activizarea reală a vieții economice. Dimpotrivă, după cel de al doilea război mondial, șomajul a crescut enorm, iar salariul mediu al muncitorilor a scăzut chiar sub minimul de existență admis oficial. Orașul era numai un punct de tranzit prin care se scurgeau în străinătate bogățiile Marocului.

Acum, Marocul independent depune mari eforturi pentru soluționarea problemelor sociale ale Tangerului, pentru includerea organică a orașului în programul general de dezvoltare a țării.

Cînd intri în oraș, primul lucru care atrage luarea aminte sînt cîteva fabrici mici, ateliere meșteșugărești și căsuțele modeste ale oamenilor muncii din Tanger. Centrul orașului este însă sumptuos. El există pentru oaspeți, turiști, pentru amatorii de distracții. Firme pretențioase de hoteluri: „Rembrandt”, „Velasquez”, „Dante”, baruri, tot felul de cluburi ca, de pildă, „Clubul agentului 007” și, în sfîrșit, magazine cu vitrine frapante.

Deși guvernul marocan a desființat zona comerțului liber și combate energetic specula. La Tanger se mai face încă contrabandă. Ea se desfășoară cam în felul următor: mărfuri cumpărate în Gibraltar sînt vîrîte într-un container etanș prevăzut cu o pernă de aer, care apoi e lansat la apă, iar curentul îl poartă spre țărmul marocan. La cîteva kilometri de Tanger containerul e pescuit și conținutul lui ajunge în rafturile marilor magazine de pe bulevardul central Pasteur.

Cu totul altă înfățișare are Medina din Tanger, partea cea mai veche a orașului unde locuiesc exclusiv arabi. Medina e străbătută de o stradă animată, străjuită de o parte și de alta de prăvălii cu suvenire, unde se vînd obiecte de metaloplastie în argint și aur, vase de aramă, covoare, genți de piele cu motive populare — toate ieșite din mîinile harnice ale meșteșugarilor marocani.

Strada principală din Medina se termină chiar în port. Acolo, într-o cafea sărăcăcioasă cu mesutele așezate sub cerul liber, se odihnesc docherii în pauza de prînz. M-am dus și eu într-o zi acolo și am tăfăsuț cu vecinul meu de masă. Fața întunecată, arsă de vînt și de soare și mîinile puternice și vîjnoase trădau numaidecît munca grea pe care o făcea. Ali Said, cum se numea omul, e docher și de 20 de ani trudește cîrînd în spinare poveri grele de la antrepozite în calele vaselor. Ali Said mi-a povestit un episod din scandalosul trecut al portului Tanger, pe vremea dominației coloniale. Întimplarea s-a petrecut în 1952. După ce a luat la bord o încărcătură de țigări, un vas danez a părăsit Tangerul. La cîteva zeci de mile de port, în cursul nopții, a fost oprit de o navă străină. Pirați cu măști pe față și înarmați cu puști automate au capturat vasul și l-au dus într-o direcție necunoscută. Cînd l-au părăsit, vasul danez se afla undeva lîngă Corsica și, bineînțeles, fără încărcătură.

Da, Tangerul a văzut multe la viața lui. Și acum viața pulsează din plin, dar e o activitate intensă, sănătoasă. Căci Tangerul e poarta maritimă a Marocului independent. În sezonul turistic, orașul e vizitat de sute de mii de străini, care trebuie cazați, hrăniți, distrați, aprovizionați cu suvenire etc. Aceasta este acum principala sursă de venituri a celor circa 170 000 de locuitori ai orașului, cunoscuți ca oameni amabili, ospitalieri.

numai că acesta este scris cu ortografia spaniolă — „Ecuador”.

În piața centrală (aproape circulară) din Quito există un soclu, iar pe el „un monument al globului pământesc”. Statuia este o lucrare de artă executată cu gust. Spre a conferi însă monumentului și mai multă expresivitate, ecuadorienii au fixat pe el o placă memorială pe care scrie cu litere aurii: „Ecuador. Latitudine — 0 grade, 0 minute, 0 secunde”. Pe toate cele patru laturi ale soclului se află tăblițe cu inscripții ce amintesc pămîntenilor meritele savanților din diverse țări care au stabilit volumul planetei noastre.

Foarte interesant și frumos e însă mai ales originalul „monument al Soarelui”, aflat la cîteva kilometri depărtare (tot pe ecuator). „Muzeul Soarelui”, cum e numit, a fost înființat de profesorul Luciano Andrade Marina.

Clădirea e împrejmuită cu un gard în care au fost practicate două porți. Pe una scrie: „Sud”, pe cealaltă: „Nord”. Exact printre cele două porți trece linia ecuatorului, care e și axa clădirii construită în formă de T și împodobită cu un acoperiș de sticlă. În jurul „Muzeului Soarelui” se află un original parc, rod al activității profesorului Marina, un îndrăgostit de munca lui. În acest parc se poate urmări succesiunea anotimpurilor, temperaturilor și deosebirilor climatice generate de schimbarea umghiului de cădere a razelor solare.

Profesorul Marina este socotit un descendent direct al celui de-al „doi-

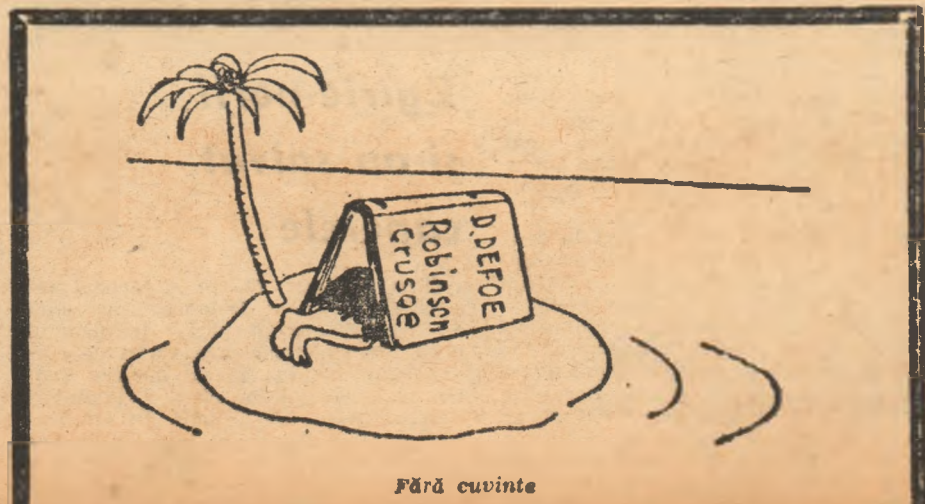
conchistadori, adică pur și simplu aventurieri...”

După ce a absolvit facultatea de medicină în orașul Quito, profesorul Marina a plecat să se specializeze la San Francisco. Patru ani mai tîrziu, a abandonat însă medicina. De ce? Atras de condițiile climatice deosebite din Ecuador și de găsirea unor asemănări între flora californiană și vegetația din patria lui, L. Marina s-a dedicat în întregime problemelor de geografie și botanică comparată.

Profesorul Marina a petrecut astfel cîteva ani în regiuni izolate din Ecuador și i-a cunoscut îndeaproape pe indienii din Anzi și pe locuitorii văilor. Cu acest prilej s-a convins că indienii posedă uimitoare cunoștințe de astronomie și agricultură. Apoi, pe baza descoperirilor sale, profesorul Marina a hotărît să demonstreze că de o parte și de alta a ecuatorului pot fi semănate plante care cresc la cele mai diverse latitudini geografice, cu condiția ca ele să fie cultivate diferențiat, în funcție de altitudinile Anzilor ecuadorieni. După cum se știe, cel mai înalt punct din Anzii ecuadorieni este vulcanul Chambasu : 6 130 metri.

Aproape toate rezultatele cercetărilor și experiențelor sale sînt expuse la „Muzeul Soarelui”. În multe limbi de pe glob, cuvîntul „Dumnezeu” începe cu litera „T” sau cu o literă apropiată ca pronunție: Theos, Tlalok, Tosa, Deus, Dieu etc. Ruinele lăcașelor de rugăciuni ale incașilor seamănă foarte mult ca formă cu templele egiptene unde Soarele era, de asemenea, obiect de cult. De aceea „Muzeul Soarelui” a

• globul
• globul globul
• globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul globul
• globul globul globul globul globul globul
• globul globul globul globul globul globul globul globul globul globul globul

Fără cuvinte

DETECTIV FĂRĂ VOIE

Enigma bancnotei de 25 de ruble

Sonia X. era pasionată de romanele polițiste ale lui Conan Doyle, Edgar Poe și ale altor scriitori, dar niciodată nu-l trecuse prin minte că ar putea fi ea însăși eroina unei astfel de scrieri. Și totuși...

Fiind într-o seară de serviciu la oficiul poștal unde lucra, a deșertat, ca de obicei, pe masa de lucru conținutul cutiilor de scrisori și a început să le sorteze. Deodată, dintre plicuri și cărți poștale a răzbătut o bancnotă de 25 de ruble. Era o hirtie nouă, foșnitoare, care cu siguranță că ajunsese numai dintr-o eroare în cutia cu scrisori. Tânărul postărită a cercetat-o cu atenție dar n-a descoperit nici un indiciu asupra adresei păgubașului; a constatat numai că bancnota mai fusese cindva îndoită și apoi iar despăturită.

Eroarea era prin urmare evidentă, dar cum putea fi ea reparată? Dacă ar fi putut măcar bănuși pe ce cale ajunsese bancnota în cutie! O voce interioară (vocea interioară care nu lipsește niciodată detectivilor experimentați) îi șoptea totuși că bancnota fusese depusă o dată cu una din scrisorile aflate pe masă. Și tânărul funcționar a început să clădească în minte ipoteză după ipoteză. În cele din urmă una i s-a părut mai aproape de realitate și a început s-o verifice minuțios. Apoi, convins că a aflat calea cea bună, a pus-o neîntârziat în aplicare.

Și la câteva zile de la ciudata întâmplare care o făcuse pe Sonia detectiv, întocmai ca eroii ei preferați, postărită a primit o scrisoare prin care păgubașul, un student din alt oraș, îi mulțumea călduros pentru serviciul făcut. Cele 25 de ruble găsite de Sonia X. erau o parte importantă a bursei sale și studentul le simțise acut nevoia. Dar în afară de cuvintele de recunoștință, scrisoarea exprima și nemulțumirea semnatarului, care nu înțelegea de fel cum aflase Sonia X. că era păgubașul, cu atât mai mult cu cât bancnota îi fusese trimisă dintr-un oraș pe unde el trecuse numai înainte cu câteva zile, iar găsită de ea nu-i comunicase locul unde descoperise bancnota. Avea să afle, însă, toate acestea din scrisoarea de răspuns a Soniei.

Căci Sonia X. i-a scris studentului păgubaș o scrisoare în care i-a explicat cum a izbutit să-l descopere pe cel care pierduse bancnota. I-a scris anume că, găsind bancnota într-o cutie poștală, a dedus că ea a putut ajunge acolo printr-una din următoarele modalități:

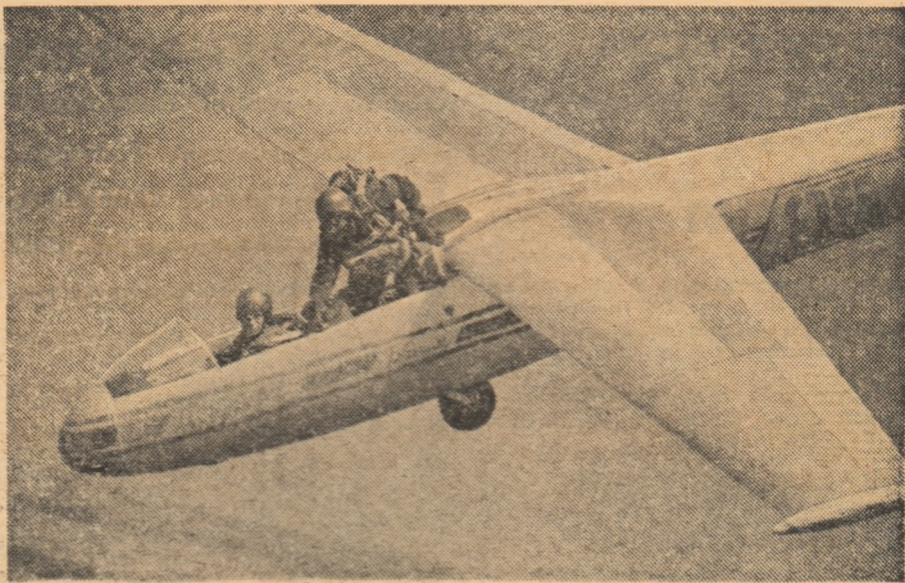
1. Baniul au fost expediți în plic — procedeu nepermis deși uneori practicat încă — plicul se desclăieșe, iar bancnota căzuse afară. Dar nu găsise între plicuri nici unul desfăcut;

2. Un ins distrat o puse în cutie în locul scrisorii pe care voia s-o expedieze. (Și celebrului fizician Ampère i s-a întâmplat doar să arunce într-un vas cu apă clocotită ceasul, socotind apoi timpul de fierbere după... oul pe care îl ținea strins în pumn).

Totuși era greu de crezut că un om, fie chiar foarte distrat, a confundat o hirtie subțire, foșnitoare, cu un plic gros. Mai ales că bancnota mai fusese cindva împăturită și n-ar fi intrat în cutia de scrisori fără să se îndoaie, ceea ce ar fi atras atenția posesorului ei;

3. Ultima ipoteză, și cea mai plauzibilă era că bancnota se aflase între două scrisori puse alături.

Ca să verifice această din urmă posibilitate Sonia X. a început să caute plicurile scrise de aceeași mână. Dar în loc de două scrisori a găsit trei pe-

Fiecare săritură cu parașuta, o lecție de curaj

Foto: A.P.N.

rechi. Două perechi fiind expediate de înși cu domiciliul în localitatea ei, le-a verificat în aceeași seară. Mai rămânea o pereche al cărei expeditor era studentul. Care s-a dovedit, într-adevăr, păgubașul.

Așadar, calitățile de „detectiv” ale tinerei funcționare au dus-o fără greș pe urmele studentului distrat.

CE SE ÎNTÂMPLĂ CU

Pigmeii, nomazii junglei

O pădure deasă, de nepătruns, cu o suprafață de zeci de ori mai mare decât aceea a Italiei... E jungla africană care se întinde pe trei milioane de kilometri pătrați. Copacii uriași se înalță spre tărâni ca niște fortărețe străvechi, iar punți aeriene formate din liane leagă crăsturile arborilor la înălțimi amețitoare. Aici plante parazite de o frumusețe orbitoare se dezvoltă pe creștile înalte ale copacilor și, treptat, înlanțuite cu rețeaua rădăcinilor lor întreg trunchiul, înăbușându-l lent pînă cînd acesta moare.

Singurii muritori în stare să se împotrivisească acestei lumi sumbre sînt pigmeii, cei mai scunzi reprezentanți ai speciei umane. Dar niște oameni neînchipuiți de puternici, nobili, curajoși și încrezători ca niște copii. Cu excepția vîrfurilor de fier ale săuștelor, pe care le obțin prin schimb de la indigenii „dezvoltați”, armele lor sînt extrem de primitive. Corzile micilor lor arcuri sînt confecționate din plante agățătoare. Miniaturalele săgeți au ca stabilizator o frunză sau o pană, sînt ascuțite cu o piatră și înmuiate în otrăvă vegetală.

Pigmeii au fost semnați în Africa din vremuri foarte depărtate, dar atunci nu trebuiau să-și caute adăpost în jungla de nepătruns. Cuvîntul „pigmeu” vine de la grecescul „pygmaios”, care înseamnă „înalt de-un cot”. De altfel însuși Homer a scris despre ei. Dar de unde provine această populație? Întrebarea continuă să rămînă un mister. Căci nu există nici măcar o legendă care să evoce împrejurările în care ei și-au găsit un ultim refugiu în pădurile ecuatoriale.

Această populație trăiește, în grupuri mici, într-o zonă care se întinde între Gabon și marile lacuri, pe o fîșie de 12 grade de ambele părți ale ecuatorului. Bărbații ajung pînă la 1,40 m înălțime, femeile pînă la 1,35 m și au, în genere, mai puțin de 45 kg. Sînt nomazi și nu rămîn decît cîteva zile în adăposturile lor. După care pornesc iar după vînat, miere sălbatică și fructe. Traiul lor amintește de cei dinții hominizi care au părăsit copacii.

Pigmeii s-au adaptat perfect la condițiile de viață din junglă. Pădurea tropicală are tot ce trebuie pentru cei deprinși să trăiască în climatul ei ucigător. Dar ea nu e populată numai de oameni și de animale inofensive. Cel mai primejdios dușman al pigmeilor e gorila, cel mai mare și mai feros reprezentant al primatelor. Într-adevăr, gorila ajunge pînă la 250 kg și 1,80 m. Ea poate frînge un arbore destul de mare sau înșfăca de guler doi vînători pe care să-i izbească apoi cap în cap.

Dar pigmeii înfruntă curajos acest puternic dușman și luptă abil calculîndu-și orice mișcare. Vinerea unei gorile cu care poate fi hrănit un trib întreg se desfășoară astfel. După ce descoperă locul unde se află animalul, un vînător se desprinde din grup și dă impresia că vrea să caute miere în scorburi. Între timp, el trage de crengi și țipă pentru ca gorila să-l observe. După aceea o rupe la fugă. Maimuța gonește după el, zdrobind tot ce întâlnește în cale și izbîndu-se cu pumnii în piept, semn că spumegă de furie. Treptat, distanța dintre urmăritor și urmărit se micșorează, iar gorila scoate niște răcnete care îngheață singele în vine. S-ar părea că sfîrșitul pigmeului e inevitabil. Cu atît mai mult, cu cît brusc vînătorul se împiedică și e gata să cadă. În clipa aceea, însă, el împlîntă în pămînt sulita cu vîrfurile îndreptate spre gorilă. Animalul își întinde numai-decît labele-i părăoase ca să-l înșface pe om, dar aproape instantaneu scoate

Înainte de a porni la vîntoare

un răcnet înfricoșător, căci s-a rănit în sulită și otrava cu care aceasta e unsă acționează fulgerător.

S-ar părea că astăzi ar mai fi cîtevazeci de mii de pigmei. Dar numărul lor se micșorează pe an ce trece, și va scădea probabil tot mai mult, nu atît din cauză că toate căsătoriile, deși se încheie între membrii unor grupuri diferite, au totuși un caracter intertribal, ci mai ales pentru că s-a stabilit ca subsolul ultimului refugiu al pigmeilor ascunde mari zăcăminte de aur, cupru, cobalt. Încît nu e departe ziua cînd și acolo se vor ivi mașini, uzine, iar o dată cu ele și un mediu ambianțial care va pune în total nepregătiti să-și facă față.

IN ULTIMA INSTANȚĂ

Zgirie-norii și-au salvat capetele

Cînd acum 10 ani, a început re-construcția zonei Defense, parizienii au salutat într-un glas îndrăznețului proiect arhitectonic. Era vorba de crearea unui nou și foarte modern centru al Parisului, la circa 7 kilometri vest de Arcul de Triumf. În apropierea marelui Palat al expozițiilor, pe locul unei modeste periferii a capitalei franceze, unde mai existau încă mici căsuțe cu grădini și livezi, ur-

... varia ...
ia varia varia v.
a varia varia varia v.
/ varia varia varia varia v.
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia v.
aria varia varia varia varia v.
ia varia varia varia varia v.
varia varia varia varia varia

mau să se construiască 26 de zgirie-norii cu o înălțime de aproximativ 150 de metri.

Proiectul părea foarte interesant. Zona Defense urma să devină un centru cultural și de afaceri și un important nod rutier, de cale ferată și de metro, ascuns sub un gigantic platou de beton, la suprafața căruia trebuia să fie permisă numai circulația pietonilor.

Încă din stadiul de proiect s-au auzit totuși și cîteva glasuri timide care se întrebau dacă acești zgirie-norii nu vor strica aspectul axei centrale a orașului, care începe de la Luvru, trece prin Champs-Élysées și bulevardul Grand Armee. De-a lungul unei linii perfecte, pe acest traseu se înalță Arcul Carrousel, obeliscul din Piața Concorde și Arcul de Triumf din Piața Étoile, astăzi piața Charles De Gaulle. S-au dat, însă, asigurări categorice: zgirie-norii nu vor depăși o anumită înălțime, ceea ce va permite menținerea unității ansamblului și frumusețea perspectivei.

Apoi au trecut anii și zgirie-norii au început să apară. În cele mai diverse cartiere ale Parisului. În zona pieții Defense, numită „Manhattan-ul parizian”, se avîntă spre cer primele opt turnuri uriașe din beton și sticlă. Silueta lor e vizibilă nu numai de la Arcul de Triumf, ci și de la Luvru. Dar cînd au fost gata, esteți din capitala Franței au început să se întrebă de ce nu s-au respectat promisiunile făcute la început. Zgirie-norii au depășit limitele de înălțime stabilite.

Proteste împotriva construcției zgirie-norilor, ca de exemplu cel de 56 etaje din centrul Montparnasse-ului, care „eclipsează” Turnul Eiffel, au devenit obiectul unor aprige dezbateri în ziare și în cele mai diverse cercuri ale opiniei publice pariziene. Hotărîri recente adoptate stabilesc limite riguroase de înălțime pentru noile clădiri, în funcție de sectorul unde sînt construite, dar turnurile deja ridicate vor fi menținute.

Încît pe bună dreptate, ziarele pariziene scriu: „Zgirie-norii și-au salvat capetele”.

CALEIDOSCOP

Cit a costat descoperirea Americii?

Intr-o veche mănăstire din Spania au fost descoperite documente care atestă cheltuielile făcute de trezoreria statului pentru descoperirea Americii. Unul din ele arată că din ordinul regelui Ferdinand și al reginei Isabella, ministrul finanțelor i-a alocat lui Columb 36.000 pesetas pentru armarea a trei caraveli. Din alt document rezultă însă că de fapt numai o jumătate din această sumă a fost înmînată efectiv lui Columb. Cealaltă jumătate a fost căpătată de amiral după întoarcerea victorioasă din prima expediție. Pentru descoperirea Americii Columb a primit un premiu de 1600 de pesetas. Căpitanilor altor două caraveli li s-au dat cîte 900 de pesetas, iar marinarilor salariul lunar de 12 pesetas. Aceleași documente mai cuprind date și despre costul celor trei corăbii — 14.000 de pesetas — și despre cheltuielile făcute cu aprovizionarea cu alimente 2000. Transformînd toate aceste sume în dolari contemporani, s-a constatat că descoperirea Americii a costat circa o jumătate de milion de dolari.

— Aspiratoare nu erau...

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR în perioada 27 octombrie — 2 noiembrie 1972

Vineri 27 octombrie, ora 19: Simpozion: „Confruntări ideologice în cultura contemporană”. Vor vorbi: prof. dr. docent Alexandru Dima, membru corespondent al Academiei R. S. România, directorul Institutului de istorie și teorie literară „George Călinescu”, prof. univ. dr. Mircea Popescu, membru al Academiei de științe sociale și politice, prof. univ. dr. Titus Mocanu. Urmează filmul documentar „25 de ani de pictură românească” și un film artistic.

Sâmbătă 28 octombrie, ora 19: Ciclul: „Societatea socialistă multilateral dezvoltată”. Simpozion: „Fundamentarea teoretică a noii etape de dezvoltare a României”. Vor vorbi: prof. univ. dr. Gheorghe Crețoiu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, prof. univ. dr. Dumitru Mazilu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, prof. dr. Mihai Petrescu. Urmează filmul documentar „De 214 ori” și un film artistic.

Duminică 29 octombrie, ora 10,30: Manifestări pentru tineret. Ciclul: „Cultul muncii — frumusețea muncii”. Conferința: „A presta o muncă utilă societății”. Va vorbi dr. Leon Toța, șef de sector la Institutul de științe pedagogice. Urmează filmul documentar „Stimată domnișoară V” și un film artistic.

ora 19: Rubrica: „Semicentenarul constituirii U.R.S.S.” Simpozion: „Literatura și arta popoarelor U.R.S.S.” Vor vorbi: prof. univ. Mihai Novicov, Dumitru Bughici, compozitor, Anastase Anastasiu, pictor. Urmează filmul documentar „Palatul Arhanghelskoe” și un film artistic.

Marți 31 octombrie, ora 19: Ciclul: „Țările socialiste — orizont contemporan”. Conferința: „Noul peisaj industrial al R.P. Bulgariei”. Va vorbi conf. univ. dr. Atena Herbst Rădoi. Urmează filmul documentar „Omul și calculatorul electronic” și un film artistic.

Miercuri 1 noiembrie, ora 19: Ciclul: „Harta progresului României Socialiste”. Dezbateri: „Fundamentarea științifică a planului național unic.” Va vorbi prof. univ. dr. Haralambie Niculescu. „Proгноza — parte integrantă a programului de dezvoltare a țării”. Va vorbi conf. univ. dr. Mihai Botez. „Omul și nevoile sale — scopul dezvoltării societății”. Va vorbi conf. univ. dr. Dumitru Nicolae. Urmează filmul documentar „Orizont științific nr. 6” și un film artistic.

Joi 2 noiembrie, ora 19: Simpozionul: „Dezvoltarea multilaterală a colaborării și cooperării româno-sovietice”. Vor vorbi: Radu Constantinescu, vicepreședinte al Comisiei guvernamentale de colaborare și cooperare economică și tehnică, prof. dr. docent Radu Voinea, membru corespondent al Academiei, secretar general al Academiei R.S. România, Clement Gavrilescu, director general în Ministerul Turismului. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Un om ca puțini alții

(Urmare din pag. a 2-a)

pediții. Călătoria s-a întrerupt, însă, la 24 mai 1928, când aeronava „Italia” s-a zdrobit de o banchiză, lăsând echipajul la discreția stihțiilor arctice.

Relațiile dintre Amundsen și Nobile nu erau dintre cele mai bune. Îmboldit de guvernul fascist al lui Mussolini, care ținea cu orice preț la dobândirea unui prestigiu internațional (din același motiv avea să finanțeze și expediția la Polul Nord), Nobile făcuse o serie de declarații imprudente, atribuindu-și partea leului din succesul zborului intercontinental. În două rânduri, exploratorul norvegian fusese silit să pună la punct exagerările tendențioase ale fostului său pilot.

Dar nenorocirea care se abătuse asupra expediției italiene lăsa pe planul al doilea disputa și amărăciunile ei. Deși împlinise 56 de ani, deși titanica activitate depusă îl îmbătrânise mai mult chiar decât ar fi cerut această vîrstă, Amundsen n-a ezitat nici o clipă. „Cunosc regiunea, a spus el, e firesc să mă duc”.

La 18 iunie 1928, un hidroavion se înălța pe cerul Arcticii, îndreptându-se

spre locul dezastrului. În carlingă se afla un singur om: Amundsen. „Vulturul alb” pleca în ajutorul semenilor exploratori.

Trei luni de zile a așteptat lumea zadarnic un semn de viață din partea lui. Ziarele își asigurau mereu cititorii că „nică de astă dată, șansa lui Amundsen nu se va dezminți”. Din nefericire, optimistele lor pronosticuri nu s-au adevărit. Într-o dimineață de septembrie, echipajul unui vas de pescari care se înapoia în portul norvegian Tromsø a văzut un obiect ciudat, tirat de curent spre țarm: era un flotor avariata al hidroavionului cu care plecase exploratorul...

Au trecut o sută de ani de la nașterea lui, dar numele de Amundsen a rămas înscris cu litere de aur în cronică marilor descoperiri. Abia în 1956, un om a pus din nou piciorul la Polul Sud, fără a sucomba în urma încercărilor. Și abia în 1969, un vas comercial a reușit să pătrundă iar în „Trecătoarea de nord-vest”. Zburătorii sovietici au trecut la cițiva ani după Amundsen, cu avioanele deasupra Polului Nord, dar abia astăzi, în era turbo-propulsoarelor, această rută a intrat în harta transporturilor curente.

„Memoriile” unui miliardar și dedesubturile lor

(Urmare din pag. a 4-a)

ce-l trece prin cap lui Hughes, dar mi se pare destul de bizar ca un om care a cheltuit milioane ca să nu admită publicarea de cărți sau a unor articole despre el, să vrea să-și scrie pe neașteptate biografia. Sinteți convins de autenticitatea cărții?”

Drept care i s-a explicat politicos și cu răbdare că nu există nici cel mai mic dubiu în această direcție, dar Felan nu s-a liniștit totuși. A doua zi i-a telefonat lui Frank McCullogh, care conduce biroul din New York al revistei „Time” și pe care îl cunoștea de 15 ani. În 1958, McCullogh fusese ultimul ziarist care-l văzuse pe miliardar. Felan a fost foarte surprins de cele aflate de la prietenul lui. Deși „Life” și „Time”, publicații-surori, își au redacțiile în aceeași clădire din Manhattan, McCullogh nu aflase pînă atunci de planul publicării unei cărți Irving-Hughes. Faptul că McCullogh nu fusese înștiințat de acest plan avea una din aceste două explicații: fie că editorii erau foarte convingși de autenticitatea memoriilor lui Hughes, fie că puteau fi ușor trași pe șfoară. Felan era de părere că ultima ipoteză era mai verosimilă.

În cele din urmă, Frank McCullogh a fost invitat, în calitate de expert, să-și spună și el părerea despre manuscris. Dar încă înainte de a intra în posesia acestuia, în biroul ziaristului a zburnit telefonul și de la celălalt capăt al firului s-a auzit o voce furnăită care s-a recomandat drept Howard Hughes. Și McCullogh și-a dat seama că vocea era într-adevăr aceea a lui Hughes, care i-a ținut o tiradă de 30 de minute. Cartea era un fals, i-a spus

miliardarul, iar Irving un escroc cu care nu se întîlnise niciodată.

Apoi scrisorile miliardarului au mai fost supuse unei expertize. Concluzia firmei de specialitate „Osborn, Osborn and Osborn” nu era altă de categorică ca declarația lui Camphor, dar și ea respingea oarecum posibilitatea unei plastografii. După care a urmat însă dezmințirea publică de către Hughes a „autenticității” biografiei, făcută în cadrul unei conferințe de presă cu șapte ziariști într-un hotel din Los Angeles.

O sumă de alte investigații, între care și o expertiză la o bancă din Elveția unde Hughes avea un cont, au stabilit apoi definitiv că manuscrisul lui Irving era un fals. Dar mai rămîneau de elucidat două probleme: cine era cel care izbutise să-i inducă în eroare atât de abil pe experții de la „Osborn, Osborn and Osborn”? A doua: de unde căpătase Irving manuscrisul lui Felan din care era evident că se inspirase? Această din urmă bănuială a căzut asupra unui oarecare Stanley Mayer care a compărut curînd în fața tribunalului federal. Dar Mayer a negat categoric faptul că îi transmisesese lui Irving vreun material al lui Felan. Pînă la urmă, a recunoscut totuși sub jurămînt că el și dăduse scriitorului o variantă în ciornă a memoriilor lui Dietrich.

Mai rămînea de lămurit o singură verigă a delictului: cine falsificase scrisorile lui Hughes? Răspunsul lui Robert Caban, expert pe lângă un tribunal de drept comun din New York, a fost neașteptat: „scrisorile” lui Hughes și girul de pe cele două ecuredi din bancă fuseseră falsificate chiar de către Clifford Irving.

AVANTAJELE ASIGURĂRII COMPLEXE A GOSPODĂRIEI

În viața de toate zilele au loc, uneori, intimplări cu repercusiuni nedorite asupra desfășurării activității fiecăruia. Un fier de călcat lăsat în priză și nesupravegheat, o cutie de chibrituri aflată la îndemîna copiilor, o infiltrație de apă sau o fisură a instalațiilor sanitare — iată doar cîteva din cauzele care pot aduce prejudicii oricăruia dintre noi. Dacă adăugăm la acestea pagubele pricinuite de fenomenele naturii (trăsnet, ploaie torențială etc.), înțelegem de ce e mai bine să luăm neapărat o măsură de prevedere. Una dintre cele mai nimerite măsuri este încheierea asigurării complexe a gospodăriei. Pe această cale se pun sub protecție bunurile din gospodărie, pentru cazuri de distrugerii și deteriorări.

Această asigurare acoperă atât riscul de accidente pentru persoana care a încheiat-o, cît și pentru soție (respectiv soț). De asemenea, acoperă și obligațiile (despăgubirile civile) ce ar rezulta pentru asigurat și membrii familiei sale față de proprietarul imobilului în care locuiesc sau față de alte persoane, ca urmare a unor daune și accidente produse la domiciliul asiguratului. Așadar, vasta gamă de eventualități cuprinse în această formă de asigurare reflectă gradul ei ridicat de utilitate. Dar ea mai este în același timp și convenabilă: într-adevăr se plătesc numai 2 lei pe an pentru 1000 de lei sumă asigurată. De reținut și faptul că asigurarea complexă a gospodăriilor poate fi încheiată și prin magazinele O.C.L. și ale întreprinderilor comerciale de stat care vînd populației bunuri de folosință îndelungată: mobilă, frigider, televizoare etc. Asigurarea poate fi încheiată atât pentru bunurile ce se cumpără, cît și pentru cele care se află de-acum în gospodărie.

Pentru a vă convinge de avantajele asigurării pe care am prezentat-o, iată doar două din miile de cazuri în care ADAS a acordat despăgubiri celor care au încheiat astfel de asigurări: un incendiu a avut loc, acum cîteva luni, la locuința lui Buhălu V. Ioan din comuna Poduri, jud. Bacău. Paguba a fost suportată de ADAS, ca urmare a asigurării încheiate la începutul anului acesta. Tov. Buhălu V. Ioan a primit astfel de la ADAS suma de 10 947 lei, care l-a ajutat să-și recupereze, în bună parte, bunurile pierdute în incendiu.

Scaueru Ion din Constanța, str. Filimon Sirbu 178, n-a avut pagubă la bunurile din gospodărie, dar a alunecat la intrarea în locuința sa și și-a fracturat mina, rămînînd cu o invaliditate, pentru care ADAS a plătit asiguratului suma de 2 800 lei.

I.I.S. „TEXTILA”

• GALATI •

B-DUL REPUBLICII Nr.158. TEL.12187-12188

PRODUCE:

Țesături din bumbac și celofibră, imprimate, uni, în desene și culori moderne și variate

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12930

Produce și livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele produse:

- Roabe metalice cu roată cauciucată.
- Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l:
- cilindrice orizontale
- cilindrice verticale
- paralelipipedice.
- Paturi metalice tip internat — se pot suprapune
- Dulapuri metalice pentru baie, acte și scule.
- Mașini de gătit tip 12 A.
- Mașini de gătit tip 14 L.
- Burlane negre.
- Coturi drepte.
- Cuptoare țărănești.
- Jgheburii, burlane și coturi sîncate.
- Transparente din fire cord.

Spovedania unor singuratici

„Mă apropii greu de oameni, în societate mă pierd. Tot timpul liber mi-l petrec singur, citind (citesc enorm), frecventând spectacole.

„Astăzi e ziua mea, împlinesc 20 de ani, iar eu stau singură acasă”.

„Trăiesc în societate, însă în fond sint rupt de ea. N-am conflicte, dar nici contacte”.

Frazele de mai sus sint reproducute din scrisorile unor tineri care se pling de singurătate. Amare confesiuni ale unor singuratici de 20 de ani!

Departate de mine intenția de a ține predici sau de a da sfaturi. Vreau numai să pun în discuție această problemă care, recunosc, există. Și n-am să încep prin a vorbi despre complexitatea și contradicțiile lumii moderne care o dată cu marile binefaceri supune individului unei tensiuni continue. Căci să nu ne înșelăm: așa a fost și ieri, așa va fi și mâine — pentru că maturizarea ființei umane înseamnă ieșirea ei din cuibul părintesc într-o lume înfinit mai complicată decît sala de clasă. Iar la vîrsta aceea, nevoia de a simți pe cineva alături este mai mare ca oricînd.

Așadar, singurătatea... Ce înseamnă, de fapt, singurătatea? De ce o asociem

ției obișnuite pentru a rămîne cu noi înșine și a ne cunoaște mai bine.

Cînd nu ne refugiem disperați în prima carte nimerită sau în prima sală de spectacol înfîlțită în cale, cînd alegem noi ce ne trebuie și apoi ne facem timp să gîndim la ce am aflat, la ce am văzut, atunci încep să se audă și „semnalele” propriului nostru creier. Cum e secolul în care trăiesc? Eu și viața mea pe acest pămînt. Eu și destinul meu, eu și dragostea mea, eu și forța mea omenească, eu și forța rațiunii mele. Nu timpul petrecut astfel în singurătate nu este pierdut și n-avem de ce să-l regretăm. Dimpotrivă, în aceste condiții singurătatea poate fi comparată cu un meșter a cărui unealtă — gîndirea — modelează omul pe dinăuntru.

Numai reflectînd, întrebîndu-se, gîndind omul poate face totul pentru înflorirea personalității sale, bineînțeles în sensul în care înțelege el această înflorire sau al cerințelor pe care le dictează viața. Din sentimentul limpede al individualității „euului” său, al unicității sale se naște respectul față de sine înșiși și nevoia aceluiasi respect din partea altora. Această severă scriutare interioară este uneori absolut indispensabilă pentru a urca pe o treaptă mai înaltă de maturitate.

Da, singurătatea este necesară. Și totuși... Și totuși nu ne place să fim singuri.

Căci omul este o dialectică împletire rațional-emoțională. Iar dacă rațiunea se mai poate auto-perfecționa iarăși a avea prea multă nevoie de comunicare, lumea emoțiilor, în schimb, nu se poate dispensa de contacte umane prin însăși natura ei. Putem aduna pietrele prețioase ale cunoștințelor noastre și ne putem bucura că sînt multe, dar fericirea noastră nu va fi deplină dacă ne vom dovedi a fi niște avari. Lumea emoțiilor are nevoie de un teren de desfășurare. O glumă, oricît de bună, nu mai are nici un haz dacă ne-o scuncea numai nouă. O poezie oricît de inspirată, nu are nici un ecou dacă o citește numai autorul. Ca să nu mai vorbim de nevoia de tandrețe, de compatimire, de înțelegere...

Pe de altă parte, mă întreb dacă singurătatea nu sîvine ormejdicioasă, într-o anumită fază, și pentru rațiune. Căci singurătatea savantului, ca să vorbim drept, înseamnă luni, poate chiar ani, de izolare la masa de lucru, dar și ani de colaborare, de confruntare cu colegii. Ca și singurătatea scriitorului — ale și nopți de intimitate cu manuscrisul pentru a vorbi apoi cu milioane de cititori.

Bagați de cunoștințe este cu atît mai bogat, cu cît sînt mai numeroase contactele umane. De aceea, în condiții de izolare, primejdia unor judecăți rigide, strîmte devine mai mare; căci un individ, oricît de talentat ar fi, este totuși unul singur față cu imensitatea lumii, cu detaliile ei. De aceea, adesea, singuraticii gîndesc dogmatic, fac afirmații categorice, fără drept de apel.

Lumea este astfel construită, încît dacă, din indiferent ce motive, formula fericită „eu” — „ei” se transformă în opoziția „eu” — „ei”, cel cărui îi este mai greu este tot factorul „eu”. De aceea, chiar dacă natura nu ne-a înzestrat cu un car de farmec, chiar dacă nu ne-a uns cu harul de a-i atrage pe semenii noștri, de a fi noi mereu în fruntea discuțiilor, trebuie să ne auto-depășim, să ne învingem — timiditatea, teama de oameni, teama de a fi ridicoli etc. — și să facem primul pas. Ca să nu ne ocolească fluidul generos al comunicării cu oamenii. Uneori omul se poate retrage în singurătate tocmai pentru ca să se întoarcă înnoit, îmbogățit printre oameni. Altfel, singurătatea poate deveni o pedeapsă, o nefericire.

Z. Vasiljova

SPORT

Pentru pauze

● Ron John, campion al Angliei la proba de 100 de metri, este cunoscut ca un sprinter cu start slab. Pentru a remedia acest neajuns, Ron John a ho-

lărfit să-și dezvolte musculatura picioarelor printr-un antrenament special. El se „înhamă” la o limuzină și face, astfel, cîteva curse.

● Un proces intentat de conducerea faimosului club britanic „Manchester United” proprietarului unei case de pe strada Saint James, de la ferestrele căreia se deschide o admirabilă perspectivă asupra stadionului, s-a tărăgănat luni de zile. Proprietarul scotea veri-turi frumusele vînzînd „locuri” la ferestre și pe balcon amatorilor de fotbal. În cele din urmă tribunalul i-a dat cîștig de cauză. Dar nici conducerea clubului n-a rămas fără satisfacții (în această privință): jocul slab practicat de echipă în ultimul timp a dezlănțuit furia spectatorilor „de sus”, care au sfărîmat tot ce le-a stat la îndemînă, pricinuind pagube serioase in-geniosului proprietar.

● La clinica de ortopedie din Halle — Reideburg (R.D.G.) a fost pusă la punct o metodă de tratare prin echitație a dereglărilor funcțiilor sistemului osteomuscular. Inceputul a fost făcut de unul dintre medici, doctorul Riede, după ce a citit un articol în care era relatată „minunea” produsă cu Dan Hartel, rămas cu sechele în urma unei poliomielite. Practicînd de cîteva ani călăria, Hartel a simțit că starea lui se ameliorează pe zi ce trece. Ba mai mult, la Jocurile Olimpice din 1952 și 1956 a fost medaliat. Și Riede a hotărît să încerce și el.

Pe ce se bazează originea metodă de tratament? Călăria are în primul rînd o înfrîngere binefăcătoare asupra țintei. În al doilea, contractîndu-se și relaxîndu-se ritmic, mușchii spatelui, ai abdomenului și ai altor organe duc la o activizare a metabolismului. Plimbările zilnice călare ajută bolnavul paralizat — care cînd merge nu-și poate păstra o ținută corectă și uneori nici chiar echilibrul — să-și controleze mai bine mișcările. Un rol ce nu trebuie neglijat îl joacă apoi și efectul psihologic.

Tratamentul mai include, în afară de plimbarea zilnică pe cal, inotul și un complex special de exerciții de gimnastică.

Experiența clinicii din Halle-Reideburg a sfîrșit un viu interes în cercurile de specialitate din multe țări.

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit? Vă invităm să ne adresați nonă întrebarea dv., mai ales dacă ea este de interes general.

Neutrinii

I.

Ce sînt neutrinii?

N. Constantin Cluj

R.

Neutrinii sînt particule elementare neutre, invizibile, fără masă de repaus și cu spinul (moment cinetic intrinsec al unei particule elementare sau al unui nucleu atomic) semiîntreg.

Neutrino interacționează foarte slab cu alte particule (protoni, electroni etc.) și, prin urmare, are o uriașă putere de pătrundere prin substanță; el poate să străpungă pereți materiali cu grosimi

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

de milioane de ori cît diametrul Pămîntului. De aceea, unii cercetători consideră că el ar putea fi izvorul primmateriei.

Radiația neutrinică are o direcționalitate precisă și e emisă de Soare, dar nu numai de el; neutrinii se revărsă asupra Pămîntului din toate direcțiile Universului. Se poate spune, deci, că ne aflăm într-o „mare” de neutrinii care umple Universul în mod uniform și izotrop.

De fapt există două feluri de „mări” neutrinice: o mare neutrinică formată din neutrinii electronici de energie mică și alta compusă din neutrinii miuonici.

Cum energia neutrinilor este extrem de mică, detectarea lor este foarte dificilă.

I.

Care sînt cele șapte arte?

H. Negrescu Turnu Severin

R.

„Cele șapte arte liberale” alcătuiau în evul mediu o treaptă de învățămînt oarecum echivalentă cu învățămîntul secundar de azi. În școlile de pe lângă mănăstiri și, mai tîrziu, în universitățile din vestul Europei erau astfel predate două cicluri de studii: a) Trivium: gramatica latină, retorica și logica și b) Quadrivium: aritmetica, geometria, astronomia și muzica. Așadar, din acest program de studii lipseau științele fizice și naturale, istoria, etica etc.

CORESPONDENȚĂ SENTIMENTALĂ

Un tinăr de 23 de ani...

Ionel Ruxanda, fundătura Zorelor nr. 1, Sinaia, jud. Prahova: Ne bucură că în cele din urmă ați reușit să vă învin-geți ezitățile și să ne scrieți. Scrisoarea dumneavoastră, sinceră și frumoasă, ne-a plăcut. Și sîntem convinși că ea va plăcea și viitorilor dumneavoastră corespondenți. Așa că vă dăm cuvîntul, mulțumindu-vă totodată pentru caldele cuvinte pe care ni le adresați și recomandîndu-vă în mod special să citiți articolul „Spovedania unor singuratici” din această pagină:

„Sînt un tinăr de 23 de ani, visător, timid, însetat de a cunoaște cit mai multe, îndrăgostit de literatura de calitate, de muzică, de artă, de cite și mai cite. Citesc cu aceeași mare plăcere pe J. P. Sartre, pe Darwin, C. Lévi-Strauss, Federico Garcia Lorca, Romain Rolland, Gordon Child, Hegel sau Șolohov. Zilnic mă las cuprins de vraja cărților din cele mai diverse domenii: istorie, electronică, estetică etc. De mulți ani lupt pentru a-mi forma o cultură solidă și am ajuns încă de pe acum să pot discuta în orice domeniu (cu excepția fotbalului) cu oamenii în mijlocul cărora trăiesc. Cu toate acestea simt că îmi lipsește ceva. Am trăit prea mult cu nasul în cărți și vreau să sparg puțin bariera pe care am impus-o în jurul meu, vreau să devin mai sociabil, mai util oamenilor.

Vă rog ca, publicîndu-mi adresa, să mă ajutați să deschid o corespondență cu tineri și tinere din țară, să putem discuta sincer despre preocupările și visurile noastre, despre literatură, cinema, filozofie, etică, despre noile cuceriri ale științei, despre viața politică internațională și, de ce nu, despre dragoste. Promit să răspund tuturor scrisorilor serioase pe care le voi primi”.